

DISPOSICIONS GENERALS

PRESIDÈNCIA DE LA GENERALITAT

- 46 LLEI 11/94, de 27 de desembre, de la Generalitat Valenciana, de Espais Naturals Protegits de la Comunitat Valenciana [95/0015]

Sia notori i manifest a tots els ciutadans que les Corts Valencianes han aprovat, i jo, d'acord amb el que estableixen la Constitució i l'Estatut d'Autonomia, en nom del Rei, promulgue la llei següent:

PREÀMBUL

La Comunitat Valenciana es caracteritza per una notable diversitat d'ambients que, en conjunt, configuren un patrimoni natural ric i variat.

Aquesta diversitat ve donada, en part, per les característiques físiques del territori valencià, situat en la cruïlla entre sectors biogeogràfics diversos i amb un suport físic variat pel que fa a la geomorfologia, el clima, els sòls, hidrogeologia i altres factors. Aquesta circumstància, ajudada per una història ecològica complexa, és propícia a la variabilitat ambiental i, consegüentment, a l'existència d'una notable biodiversitat. Prova d'això és l'extens catàleg d'espècies animals i vegetals, un dels més rics d'Europa, caracteritzat per l'abundància d'endemismes tan rellevants com els peixos *Valencia hispanica* (samaruc) i *Aphanius iberus* (fartet), com també un considerable nombre d'espècies vegetals restringides al territori valencià o a aquest i a l'entorn immediat.

Un altre component important de la diversitat ambiental de la Comunitat Valenciana és el resultat de la història humana ja que, com a la resta de la conca mediterrània, el medi que solem denominar natural és en realitat el resultat històric de la interacció secular entre els ecosistemes naturals i l'activitat socio-econòmica tradicional. Aquesta interacció ha donat casos rellevants d'harmonia paisatgística i també exemples notable d'ús sostenible dels recursos ambientals amb preservació d'importants valors ecològics. Tanmateix, els canvis recents en els usos socio-econòmics del territori i els recursos, han provocat la crisi de molts sistemes agrícoles, silvícoles i de pasturatge o urbans tradicionals, amb conseqüències d'ampli abast sobre els ecosistemes naturals i, en general, sobre el medi rural en els aspectes físic i socio-econòmic. Amplies zones rurals de l'interior de la Comunitat Valenciana es despoblen o esdevenen marginals econòmicament i socialment, amb els consegüents processos d'abandonament de cultius, de pastures o d'explotacions forestals. Aquests processos provoquen diversos efectes ecològics indesitjables, entre els quals l'increment del risc d'incendi forestal i la pèrdua de sòls pels processos erosius. En paral·lel, determinats sectors del territori, en bona part costaners, sofreixen un procés de desenvolupament accelerat en termes econòmics, de població i d'ús del territori, fet que sotmet els ambients naturals a una pressió sovint excessiva. Es dona la circumstància que aquests ambients costaners són els més fràgils i rics pel que fa a la diversitat d'espècies i paisatges.

Atesa la complexitat i l'increment dels processos i els riscos que afecten el patrimoni natural valencià, s'imposa una actuació adreçada cap a la conservació dels elements més significatius d'aquest, sota dos aspectes: la protecció dels ambients particularment valuosos i la protecció d'una gamma d'unitats ambientals representativa dels nostres principals ecosistemes naturals. La fragilitat de molts ecosistemes imposa condicions molt particulars a les iniciatives de conservació, i obliga també a reconèixer la necessitat i adquirir

DISPOSICIONES GENERALES

PRESIDENCIA DE LA GENERALITAT

- 46 LEY 11/1994, de 27 de diciembre, de la Generalitat Valenciana, de Espacios Naturales Protegidos de la Comunidad Valenciana [95/0015]

Sea notorio y manifiesto a todos los ciudadanos, que las Cortes Valencianes han aprobado, y yo, de acuerdo con lo establecido por la Constitución y el estatuto de Autonomía, en nombre del Rey, promulgo la siguiente ley:

PREÁMBULO

La Comunidad Valenciana se caracteriza por una notable diversidad de ambientes que, en conjunto, configuran un patrimonio natural rico y variado.

Esta diversidad viene dada en parte por las características físicas del territorio valenciano, situado en la encrucijada entre sectores biogeográficos diversos y con un soporte físico variado en cuanto a geomorfología, clima, suelos, hidrogeología y otros factores. Esta circunstancia, ayudada por una historia ecológica compleja, es propicia a la variabilidad ambiental y, consecuentemente, a la existencia de una notable biodiversidad. Prueba de ello es el extenso catálogo de especies animales y vegetales, uno de los más ricos de Europa, caracterizado por la abundancia de endemismos tan relevantes como los peces *Valencia hispanica* (samaruc) y *Aphanius iberus* (fartet), así como un considerable número de especies vegetales restringidas al territorio valenciano o a éste y su entorno inmediato.

Otro componente importante de la diversidad ambiental de la Comunidad Valenciana es resultado de la historia humana ya que, como en el resto de la cuenca mediterránea, el medio que solemos denominar natural es en realidad el resultado histórico de la interacción secular entre ecosistemas naturales y actividad socioeconómica tradicional. Esta interacción ha dado casos relevantes de armonía paisajística y también ejemplos notables de uso sostenible de los recursos ambientales con preservación de importantes valores ecológicos. Sin embargo, los cambios recientes en los usos socioeconómicos del territorio y los recursos, han provocado la crisis de muchos sistemas agrosilvo-pastorales o urbanos tradicionales, con consecuencias de amplio alcance sobre los ecosistemas naturales y, en general, sobre el medio rural en sus aspectos físico y socioeconómico. Amplias zonas rurales del interior de la Comunidad Valenciana se despueblan o se marginalizan económica y socialmente, con los consiguientes procesos de abandono de cultivos, de pastos o de explotaciones forestales. Estos procesos provocan varios efectos ecológicos indeseables, como el incremento del riesgo de incendio forestal y la pérdida de suelos por los procesos erosivos. En paralelo, ciertos sectores del territorio, en buena parte costeros, sufren un proceso de desarrollo acelerado en términos económicos, poblacionales y de uso del territorio, lo que somete a los ambientes naturales a una presión muchas veces excesiva. Se da la circunstancia de que estos ambientes costeros son los más frágiles y rics en cuanto a diversidad de especies y paisajes.

Dada la complejidad e incremento de los procesos y riesgos que afectan al patrimonio natural valenciano, se impone una actuación dirigida hacia la conservación de los elementos más significativos del mismo, bajo dos aspectos: protección de los ambientes particularmente valiosos y protección de una gama de unidades ambientales representativa de nuestros principales ecosistemas naturales. La fragilidad de muchos ecosistemas impone condiciones muy particulares a las iniciativas de conservación, obligando también a reconocer la

el compromís de restaurar i recuperar espais i hàbitats degradats que hagen presentat o puguen presentar les característiques de les àrees regulades per aquesta llei.

Tot això s'ha de fer de forma compatible amb el manteniment i el desenvolupament de l'activitat sòcio-econòmica, amb criteris d'ús sostingut dels recursos naturals i la recerca de models innovadors d'ecodesenvolupament, ja que la defensa ambiental ha de comportar de banda de la societat, i en el supòsit que hi haja sacrificis individuals, la col·laboració tècnica i econòmica a fi de contribuir al compliment dels objectius previstos en la llei i per això s'ha d'assumir el compromís per part de la Generalitat Valenciana de destinar fons específics a aquesta finalitat. D'altra banda, és important no oblidar l'ús social que ha de reservar-se per al patrimoni natural des del punt de vista de la investigació, l'estudi, l'ensenyament i el gaudi ordenat de la natura. Aquesta funció social és una de les principals que ha de complir un espai natural protegit.

Un primer intent d'abordar aquesta complexa problemàtica a la Comunitat Valenciana va ser el procés de declaració dels primers parcs naturals valencians a partir de 1986, d'acord amb l'avui derogada Llei estatal d'Espais Naturals de 1975; a aquests van seguir els paratges naturals declarats segons la Llei de la Generalitat Valenciana 5/1988, de 24 de juny, reguladora dels Paratges Naturals de la Comunitat Valenciana. La promulgació de la Llei estatal 4/1989, de 27 de març, de Conservació dels Espais Naturals i de la Flora i Fauna Silvestres, va oferir en el seu moment possibilitats inèdites sobre l'administració i la gestió del medi natural, al temps que el maneig ordinari dels espais protegits valencians va fer patents necessitats jurídiques i administratives que la Llei de Paratges Naturals no estava en condicions d'abordar adequadament.

Per tant, sembla evident la necessitat d'elaborar una llei valenciana d'espais naturals protegits que, d'una banda, substituïssa la Llei de Paratges Naturals de la Comunitat Valenciana i, de l'altra, desplegue i adequi a la realitat territorial valenciana la Llei estatal 4/1989, de 27 de març, que ha demostrat fins ara la seua vigència i utilitat com a llei bàsica. També es tenen en compte les Directives europees i, en concret, la 79/409/CEE i la 91/294/CEE (referent a la Directiva d'Aus Silvestres), com també la 92/43/CEE (Directiva d'Hàbitats), que serà la base per a definir la Xarxa Natura 2000 en l'àmbit de la Unió Europea. Seguint aquests criteris, les Corts Valencianes van aprovar una resolució que demanava al govern valencià la presentació d'un projecte de llei d'espais naturals protegits de la Comunitat Valenciana durant 1994.

Tenint en compte que el procés de declaració de la marjal de Pego-Oliva com a espai natural protegit està molt avançat, procés que inclou la redacció d'un pla d'ordenació de recursos naturals, sembla oportú que la promulgació d'aquesta llei coincidesca amb la declaració del parc natural de la Marjal de Pego-Oliva en un mateix acte. Mitjançant un decret del Govern valencià s'especificarà posteriorment el règim jurídic i administratiu d'aquest nou espai protegit.

La Llei d'Espais Naturals Protegits de la Comunitat Valenciana defineix set categories distintes d'espai natural protegit que, en conjunt, ofereixen una via administrativa adequada per a una correcta gestió dels espais naturals en un territori com el valencià, caracteritzat per l'heterogeneïtat territorial sota tots els aspectes, tant físico-naturals com de població i sòcio-econòmics. Aquestes categories d'espai protegit són les següents: parc natural, paratge natural, paratge natural municipal, reserva natural, monument natural, lloc d'interès i paisatge protegit. La llei preveu també una protec-

necesidad y adquirir el compromiso de restaurar y recuperar espacios y hábitats degradados que hayan presentado o puedan presentar las características de las áreas reguladas por esta ley.

Todo ello debe realizarse en forma compatible con el mantenimiento y desarrollo de la actividad socioeconómica, con criterios de uso sostenible de los recursos naturales y búsqueda de modelos innovadores de ecodesarrollo, ya que la defensa medioambiental debe llevar aparejada por cuenta de la sociedad, y en el supuesto de que se produzcan sacrificios individuales, la colaboración técnica y económica con el fin de contribuir al cumplimiento de los objetivos previstos en la Ley por lo que se debe asumir el compromiso por parte de la Generalitat Valenciana de destinar fondos específicos a esta finalidad. Por otra parte, es importante no olvidar el uso social que debe reservarse para el patrimonio natural, desde el punto de vista de la investigación, estudio, enseñanza y disfrute ordenado de la naturaleza. Esta función social es una de las principales que debe cumplir un espacio natural protegido.

Un primer intento de abordar esta compleja problemática en la Comunidad Valenciana fue el proceso de declaración de los primeros parques naturales valencianos a partir de 1986, en virtud de la hoy derogada Ley estatal de Espacios Naturales de 1975; siguieron a éstos los parajes naturales declarados según la Ley de la Generalitat Valenciana 5/1988, de 24 de junio, reguladora de los Parajes Naturales de la Comunidad Valenciana. La promulgación de la Ley estatal 4/1989, de 27 de marzo, de Conservación de los Espacios Naturales y de la Flora y Fauna Silvestres, ofreció en su momento posibilidades inéditas sobre administración y gestión del medio natural, al tiempo que el manejo ordinario de los espacios protegidos valencianos fue haciendo patents necesidades jurídicas y administrativas que la Ley de Parajes Naturales no estaba en condiciones de abordar adecuadamente.

Por tanto, parece evidente la necesidad de elaborar una ley valenciana de espacios naturales protegidos que, por una parte, sustituya a la Ley de Parajes Naturales de la Comunidad Valenciana, y, por otra, desarrolle y adecúe a la realidad territorial valenciana la Ley estatal 4/1989, de 27 de marzo, que ha demostrado hasta el momento su vigencia y utilidad como Ley básica. También se tienen en cuenta las Directivas europeas y, en concreto, la 79/409/CE y la 91/294/CE (referente a la Directiva de Aves Silvestres), así como la número 92/43/CE (Directiva de Hábitats), que será la base para definir la Red Natura 2000 en el ámbito de la Unión Europea. Siguiendo estos criterios, las Cortes Valencianes aprobaron una Resolución recabando del Gobierno valenciano la presentación de un proyecto de ley de espacios naturales protegidos de la Comunidad Valenciana, durante el año 1994.

Teniendo en cuenta lo avanzado del proceso tendente a la declaración del marjal de Pego-Oliva como espacio natural protegido, proceso que incluyó la redacción de un plan de ordenación de recursos naturales, parece oportuno que la promulgación de la presente ley coincida con la declaración del parque natural del Marjal de Pego-Oliva en un mismo acto. Mediante decreto del Gobierno valenciano se especificará posteriormente el régimen jurídico y administrativo de este nuevo espacio protegido.

La Ley de Espacios Naturales Protegidos de la Comunidad Valenciana define siete categorías distintas de espacio natural protegido que, en conjunto, ofrecen un cauce administrativo adecuado para una correcta gestión de los espacios naturales en un territorio como el valenciano, caracterizado por la heterogeneidad territorial bajo todos los aspectos, tanto físico-naturales como poblacionales y socioeconómicos. Estas categorías de espacio protegido son las siguientes: parque natural, paraje natural, paraje natural municipal, reserva natural, monumento natural, sitio de interés y paisaje protegi-

ció amb caràcter general per a les zones humides, les coves i els camins ramaders.

També s'estableix un procediment detallat per a la declaració dels espais protegits d'acord amb les necessitats advertides durant els processos de declaració i posada en funcionament dels actuals parcs i paratges naturals. Amb el mateix criteri, es defineixen els aspectes administratius que comporta la declaració d'un espai protegit.

Com a novetat normativa a la Comunitat Valenciana, es preveu la possibilitat d'establir règims de protecció preventiva i perimetral, definint el concepte d'àrea d'esmortiment d'impactes en l'entorn dels espais protegits.

Es defineixen com a instruments d'ordenació els plans d'ordenació de recursos naturals, els plans rectors d'ús i gestió, els plans especials i les normes de protecció. Aquestes figures cobreixen les necessitats en mecanismes d'ordenació dels espais protegits i també del medi natural i rural necessitat de protecció específica o de mecanismes de gestió territorial per a un ús sostingut dels recursos.

Els mecanismes de gestió dels espais protegits també s'adeqüen a les necessitats advertides durant el maneig dels actuals parcs i paratges naturals, incidint en la participació ciutadana i dels col·lectius i les entitats locals en la gestió dels espais. El capítol d'infraccions i sancions sofreix una revisió en conseqüència.

Finalment, els actuals parcs i paratges naturals són reconvertits a les noves figures definides per la llei, d'acord amb les característiques específiques que tinguen.

TÍTOL I Disposicions generals

CAPÍTOL I Principis generals

Article primer. Objecte de la llei

1. Aquesta llei té per objecte establir el règim aplicable als espais naturals protegits a la Comunitat Valenciana.

2. Els espais naturals declarats per llei de les Corts Generals en l'àmbit de la Comunitat Valenciana es regiran per la norma de creació corresponent.

3. Constitueixen espais naturals protegits a l'efecte d'aquesta llei, les àrees o fites geogràfiques que continguen elements o sistemes naturals de particular valor, interès o singularitat, tant deguts a l'acció i l'evolució de la natura, com derivats de l'activitat humana, que es consideren mereixedors d'una protecció especial.

Article segon. Finalitat

1. És finalitat d'aquesta llei la protecció, la conservació, la restauració, la millora i l'ús sostenible dels espais naturals de la Comunitat Valenciana.

2. Per al compliment d'aquesta finalitat, l'administració de la Generalitat Valenciana i les entitats locals acomodaran la seua actuació als criteris següents:

- a) Preservació dels ecosistemes o ambients d'especial rellevància, tant naturals com antropitzats.
- b) El manteniment dels processos i les relacions ecològiques que permeten el funcionament d'aquests ecosistemes.
- c) La conservació dels recursos naturals des del punt de vista del seu ús sostingut amb criteris de desenvolupament ecològic.
- d) Preservació de la diversitat genètica.
- e) Preservació de la singularitat i la bellesa dels paisatges.

f) Preservació dels valors científics i culturals del medi natural.

do. La ley contempla también una protección con carácter general para las zonas húmedas, cuevas y vías pecuarias.

Se establece asimismo un procedimiento detallado para la declaración de los espacios protegidos, de acuerdo con las necesidades advertidas durante los procesos de declaración y puesta en funcionamiento de los actuales parques y parajes naturales. Con el mismo criterio, se definen los efectos administrativos que comporta la declaración de un espacio protegido.

Como novedad normativa en la Comunidad Valenciana, se prevé la posibilidad de establecer regímenes de protección preventiva y perimetral, definiendo el concepto de área de amortiguación de impactos en el entorno de los espacios protegidos.

Se definen como instrumentos de ordenación los planes de ordenación de recursos naturales, planes rectores de uso y gestión, planes especiales y normas de protección. Estas figuras cubren las necesidades en mecanismos de ordenación de los espacios protegidos y también del medio natural y rural necesitado de protección específica o de mecanismos de gestión territorial para un uso sostenible de los recursos.

Los mecanismos de gestión de los espacios protegidos también se adecúan a las necesidades advertidas durante el manejo de los actuales parques y parajes naturales, incidiéndose en la participación ciudadana y de los colectivos y entidades locales en la gestión de los espacios. El capítulo de infracciones y sanciones sufre una revisión en consecuencia.

Por último, los actuales parques y parajes naturales son reconvertidos a las nuevas figuras definidas por la ley, de acuerdo con sus características específicas.

TÍTULO I Disposiciones generales

CAPÍTULO I Principios generales

Artículo primero. Objeto de la ley

1. La presente ley tiene por objeto establecer el régimen aplicable a los espacios naturales protegidos en la Comunidad Valenciana.

2. Los espacios naturales declarados por ley de las Cortes Generales en el ámbito de la Comunidad Valenciana se regirán por la norma de creación correspondiente.

3. Constituyen espacios naturales protegidos a efectos de la presente ley las áreas o hitos geográficos que contengan elementos o sistemas naturales de particular valor, interés o singularidad, tanto debidos a la acción y evolución de la naturaleza, como derivados de la actividad humana, que se consideren merecedores de una protección especial.

Artículo segundo. Finalidad

1. Es finalidad de esta ley la protección, conservación, restauración, mejora y uso sostenible de los espacios naturales de la Comunidad Valenciana.

2. Para el cumplimiento de esta finalidad, la administración de la Generalitat Valenciana y las entidades locales acomodarán su actuación a los siguientes criterios:

- a) Preservación de los ecosistemas o ambientes de especial relevancia, tanto naturales como antropizados.
- b) Mantenimiento de los procesos y relaciones ecológicas que permiten el funcionamiento de dichos ecosistemas.
- c) Conservación de los recursos naturales desde el punto de vista de su uso sostenible con criterios de ecodesarrollo.
- d) Preservación de la diversidad genética.
- e) Preservación de la singularidad y belleza de los paisajes.

f) Preservación de los valores científicos y culturales del medio natural.

g) Ús social dels espais naturals des del punt de vista de l'estudi, l'ensenyament i el gaudi ordenat de la natura.

Article tercer. Classes d'espais naturals protegits

1. D'acord amb els recursos naturals o biològics i dels valors que continguen els espais naturals protegits a la Comunitat Valenciana s'inclouran en una de les categories següents:

- a) Parcs naturals
- b) Paratges naturals
- c) Paratges naturals municipals
- d) Reserves naturals
- e) Monuments naturals
- f) Llocs d'interès
- g) Paisatges protegits

2. Dins de l'àmbit d'un espai natural protegit podrà haver-hi altres espais protegits de distinta categoria.

Article quart. Denominacions

La denominació de parc natural, paratge natural, paratge natural municipal, reserva natural, monument natural, lloc d'interès o paisatge protegit podrà aplicar-se únicament als espais naturals protegits que es declaren expressament com a tals d'acord amb el que preveu aquesta llei.

Article cinqué

Quan l'espai natural que haja de ser protegit incloga territoris d'aquesta comunitat autònoma i d'altra o altres comunitats autònomes, la Generalitat proposarà a l'estat la declaració d'espai natural protegit i les mesures de participació en la gestió de l'espai natural de què es tracte.

Article sisé

La Generalitat podrà proposar a l'estat la declaració de parc nacional d'aquell espai natural del territori valencià que puga ser considerat d'interès general d'acord amb el que s'estableix en la llei estatal 4/89 de 27 de març.

Així mateix es farà en els àmbits internacionals que corresponga per assolir la catalogació a la qual siga mereixedor l'espai natural en qüestió.

CAPÍTOL II

Règim general dels Espais Naturals Protegits

Article seté. Parcs naturals

1. Els parcs naturals són àrees naturals que, atenent la representativitat dels seus ecosistemes o la singularitat de la flora, la fauna o les formacions geomorfològiques que tenen, o per la bellesa del paisatge, tenen un valor ecològic, científic, educatiu, cultural o estètic, la conservació dels quals mereix una atenció preferent, i es consideren adequats per integrar-los en xarxes nacionals o internacionals d'espais protegits.

2. Les activitats que s'hi podran fer s'orientaran cap als usos tradicionals agrícoles, ramaders i silvícoles, i a l'aprofitament de les produccions compatibles amb les finalitats que van motivar la declaració, com també a visitar-los i gaudir-los amb les limitacions necessàries per a garantir-ne la protecció i les activitats pròpies de la gestió de l'espai protegit. La resta d'usos podran ser objecte d'exclusió en la mesura en què entrin en conflicte amb els valors que es pretenga protegir.

Article vuité. Paratges naturals

1. Constitueixen paratges naturals les àrees o els llocs

g) Uso social de los espacios naturales, desde el punto de vista del estudio, la enseñanza y el disfrute ordenado de la naturaleza.

Artículo tercero. Clases de espacios naturales protegidos

1. Según los recursos naturales o biológicos y de los valores que contengan los espacios naturales protegidos en la Comunidad Valenciana se incluirán en una de las siguientes categorías:

- a) Parques naturales
- b) Parajes naturales
- c) Parajes naturales municipales
- d) Reservas naturales
- e) Monumentos naturales
- f) Sitios de interés
- g) Paisajes protegidos

2. Dentro del ámbito de un espacio natural protegido podrán existir otros espacios protegidos de distinta categoría.

Artículo cuarto. Denominaciones

La denominación de parque natural, paraje natural, paraje natural municipal, reserva natural, monumento natural, sitio de interés, o paisaje protegido podrá aplicarse únicamente a los espacios naturales protegidos que se declaren expresamente como tales con arreglo a lo previsto en esta ley.

Artículo quinto

Cuando el espacio natural que deba ser protegido incluya territorios de esta comunidad autónoma y de otra u otras comunidades autónomas, la Generalitat propondrá al estado la declaración de espacio natural protegido y las medidas de participación en la gestión del espacio natural del que se trate.

Artículo sexto

La Generalitat podrà proposar al estado la declaració de parc nacional de aquell espai natural del territori valencià que puga ser considerat d'interès general de acuerdo con lo que se establece en la Ley estatal 4/89 de 27 de marzo.

Asimismo se hará en los ámbitos internacionales que corresponda para alcanzar la catalogación a la que sea merecedor el espacio natural en cuestión.

CAPÍTULO II

Régimen general de Espacios Naturales Protegidos

Artículo séptimo. Parques naturales

1. Los parques naturales son áreas naturales que, en razón a la representatividad de sus ecosistemas o a la singularidad de su flora, su fauna, o de sus formaciones geomorfológicas, o bien a la belleza de sus paisajes, poseen unos valores ecológicos, científicos, educativos, culturales o estéticos, cuya conservación merece una atención preferente y se consideran adecuados para su integración en redes nacionales o internacionales de espacios protegidos.

2. Las actividades a realizar se orientarán hacia los usos tradicionales agrícolas, ganaderos y silvícolas, y al aprovechamiento de las producciones compatibles con las finalidades que motivaron la declaración, así como a su visita y disfrute con las limitaciones necesarias para garantizar la protección y las actividades propias de la gestión del espacio protegido. Los demás usos podrán ser objeto de exclusión en la medida en que entren en conflicto con los valores que se pretenda proteger.

Artículo octavo. Parajes naturales

1. Constituyen parajes naturales las áreas o lugares natura-

naturals que, atenent l'interés que representen per a la Comunitat Valenciana, es declaren com a tals pel valor científic, ecològic, paisatgístic o educatiu que tenen, a fi de protegir-los, conservar-los i millorar-ne la fauna, la flora, la diversitat genètica, la constitució geomorfològica o l'especial bellesa.

2. Els usos i les activitats admissibles dins dels paratges estaran condicionats, en qualsevol cas, pels valors que n'hagen motivat la declaració, i s'hi podrà limitar l'aprofitament dels recursos naturals i els usos tradicionals, així com les visites i activitats d'esbarjo.

Article nové. Paratges naturals municipals

1. Constituiran paratges naturals municipals les zones compreses dins d'un o de diversos termes municipals que presenten especials valors naturals d'interès local que requeresquen ser protegides, conservades i millorades, i siguen declarades com a tals a instàncies de les entitats locals.

2. Únicament s'admetran en aquests paratges els usos i les activitats compatibles amb les finalitats que en van motivar la declaració, i se n'exclou la utilització urbanística dels terrenys.

3. El Govern valencià regularà les relacions de cooperació, mútua assistència i coordinació entre l'administració de la Generalitat i els municipis que compten amb paratges naturals municipals per a la millor gestió medioambiental d'aquests, pels ajuntaments corresponents.

Article deu. Reserves naturals

1. Les reserves naturals són espais naturals la declaració de les quals té per finalitat la preservació íntegra d'ecosistemes, comunitats o elements biològics o geomorfològics que, per la raresa, fragilitat, importància o singularitat, mereixen una valoració especial i es volen mantenir inalterats per l'acció humana.

2. A les reserves naturals podran restringir-se tota classe d'usos i aprofitaments, i s'hi limitarà l'explotació de recursos, llevat d'aquells casos en què aquesta explotació haja estat expressament considerada compatible amb la conservació dels valors que es pretén protegir. Amb caràcter general, s'hi prohibeix la recollida de material biològic o geològic, llevat d'aquells casos en què, per motius educatius o d'investigació, aquesta s'autoritza expressament.

3. Es consideraran reserves naturals els espais marins naturals qualificats com a reserves marines d'acord amb la normativa específica.

Article onze. Monuments naturals

1. Els monuments naturals són espais o elements de la naturalesa, incloses les formacions geomorfològiques i els jaciments paleontològics, de notòria singularitat, raresa o bellesa, que mereixen ser objecte d'una protecció especial pel valor científic, cultural o paisatgístic que presenten.

2. Als monuments naturals no s'admetrà cap ús o activitat, inclosos els tradicionals, que pose en perill la conservació dels valors que en van motivar la declaració.

Article dotze. Llocs d'interés

1. Podran declarar-se llocs d'interés aquells enclavaments territorials en què concórreguen valors mereixedors de protecció per l'interés que presenten per a les ciències naturals.

2. Als llocs d'interés no es podran exercir activitats que suposen un risc per als valors que s'hi pretén protegir.

Article tretze. Paisatges protegits

1. Els paisatges protegits són espais, tant naturals com

les que, en atención a su interés para la Comunidad Valenciana, se declaren como tales por sus valores científicos, ecológicos, paisajísticos o educativos, con la finalidad de atender a la protección, conservación y mejora de su fauna, flora, diversidad genética, constitución geomorfológica o especial belleza.

2. Los usos y actividades admisibles dentro de los parajes estarán condicionados, en todo caso, por los valores que han motivado la declaración, pudiéndose limitar el aprovechamiento de los recursos naturales y los usos tradicionales, así como las visitas y actividades de recreo.

Artículo noveno. Parajes naturales municipales

1. Constituirán parajes naturales municipales las zonas comprendidas en uno o varios terminos municipales que presenten especiales valores naturales de interés local que requieran su protección, conservación y mejora y sean declaradas como tales a instancias de las entidades locales.

2. Únicamente se admitirán en estos parajes los usos y actividades compatibles con las finalidades que motivaron su declaración, excluyéndose la utilización urbanística de sus terrenos.

3. El Gobierno Valenciano regulará las relaciones de cooperación, mutua asistencia y coordinación entre la administración de la Generalitat y los municipios que cuenten con parajes naturales municipales para la mejor gestión medioambiental de los mismos, por los correspondientes ayuntamientos.

Artículo diez. Reservas naturales

1. Las reservas naturales son espacios naturales cuya declaración tiene como finalidad la preservación íntegra de ecosistemas, comunidades o elementos biológicos o geomorfológicos que, por su rareza, fragilidad, importancia o singularidad, merecen una valoración especial y se quieren mantener inalterados por la acción humana.

2. En las reservas naturales podrán restringirse toda clase de usos y aprovechamientos, y se limitará la explotación de recursos, salvo en aquellos casos en que esta explotación haya sido expresamente considerada compatible con la conservación de los valores que se pretende proteger. Con carácter general estará prohibida la recolección de material biológico o geológico, con excepción de aquellos casos en que, por razones educativas o de investigación, se autorice expresamente la misma.

3. Se considerarán reservas naturales los espacios marinos naturales calificados como reservas marinas de acuerdo con su normativa específica.

Artículo once. Monumentos naturales

1. Los monumentos naturales son espacios o elementos de la naturaleza, incluidas las formaciones geomorfológicas y yacimientos paleontológicos, de notoria singularidad, rareza o belleza, que merecen ser objeto de una protección especial por sus valores científicos, culturales o paisajísticos.

2. En los monumentos naturales no se admitirá ningún uso o actividad, incluidos los tradicionales, que ponga en peligro la conservación de los valores que motivaron su declaración.

Artículo doce. Sitios de interés

1. Podrán declararse como sitios de interés aquellos enclavamientos territoriales en que concurren valores merecedores de protección por su interés para las ciencias naturales.

2. En los sitios de interés no podrán realizarse actividades que supongan riesgo para los valores que se pretende proteger.

Artículo trece. Paisajes protegidos

1. Los paisajes protegidos son espacios, tanto naturales

transformats, mereixedors d'una protecció especial, sia com a exemples significatius d'una relació harmoniosa entre l'home i el medi natural, sia per l'especial valor estètic o cultural.

2. El règim de protecció dels paisatges protegits es dirigirà expressament a la conservació de les relacions i els processos, tant naturals com socio-econòmics, que han contribuït a la formació d'aquests i en fan possible la pervivència.

3. En la utilització d'aquests espais s'haurà de fer compatible l'exercici de les activitats rurals tradicionals amb l'ús social mitjançant l'estudi, l'ensenyament i el gaudi ordenat dels valors que posseeixen.

Article catorze. Usos tradicionals agrícoles

L'orientació cap als usos tradicionals agrícoles als espais protegits i la determinació d'aquests es faran en col·laboració amb l'administració agrària i s'arreglaran en el corresponent instrument d'ordenació ambiental.

CAPÍTOL III *Protecció d'altres àrees*

Article quinze. Zones humides

1. S'entendrà per zones humides, a l'efecte d'aquesta llei, les maresmes, les marjals, les torberes o les aigües rases, ja siguen permanents o temporals, d'aigües estancades o corrents, dolces, salabroses o salines, naturals o artificials.

2. Les zones humides hauran de preservar-se d'activitats susceptibles de provocar-ne la recessió o degradació, i amb aquest fi els terrenys inclosos en aquestes seran classificats sempre com a sòl no urbanitzable subjecte a especial protecció, d'acord amb el que disposa la Llei 4/1992, de 5 de juny, sobre Sòl No Urbanitzable. La classificació del sòl es mantindrà fins i tot en el supòsit de dessecació per qualsevol causa de la zona humida o d'una part d'aquesta.

3. En el supòsit d'activitats consolidades en l'entorn de les zones humides que puguen tenir influència en la qualitat de les aigües, aquestes instal·lacions hauran d'adequar els abocaments als criteris de qualitat establerts per la Conselleria de Medi Ambient.

4. El Govern valencià, a proposta de la Conselleria de Medi Ambient, aprovarà mitjançant un acord un catàleg de zones humides on s'incloga la delimitació d'aquestes zones i les conques en què el planejament urbanístic haurà d'adoptar especials precaucions a fi de garantir-ne la conservació i on la planificació hidrològica haurà de preveure les necessitats i requisits per a la restauració i conservació de la zona humida en la qual aboquen i les actuacions hidrològiques en l'àmbit de les competències autonòmiques hauran de preveure les necessitats i requisits per a la restauració i conservació de la zona humida a la qual afecten.

Article setze. Protecció de les coves

1. Amb caràcter general, es consideren protegides totes les coves, els avencs i la resta de cavitats subterrànies situades al territori de la Comunitat Valenciana.

2. Es prohibeix tota alteració o destrucció de les característiques físiques d'aquells, i també l'extracció no autoritzada de qualsevol classe de materials naturals o artificials que hi haja a l'interior i la introducció de rebuigs i objectes de qualsevol tipus que puguen alterar les condicions d'equilibri ecològic existents.

3. L'autorització per a la realització d'activitats en coves correspondrà als organismes que en cada cas siguen competents d'acord amb els valors que s'hi hagen de protegir.

como transformados, merecedores de una protección especial, bien como ejemplos significativos de una relación armoniosa entre el hombre y el medio natural, o bien por sus especiales valores estéticos o culturales.

2. El régimen de protección de los paisajes protegidos estará dirigido expresamente a la conservación de las relaciones y procesos, tanto naturales como socioeconómicos, que han contribuido a su formación y hacen posible su pervivencia.

3. En la utilización de estos espacios se compatibilizará el desarrollo de las actividades rurales tradicionales en los mismos con el uso social a través del estudio, la enseñanza y el disfrute ordenado de sus valores.

Artículo catorce. Usos tradicionales agrícolas

La orientación a los usos tradicionales agrícolas en los espacios protegidos y su determinación se realizarán en colaboración con la administración agraria y se recogerán en el correspondiente instrumento de ordenación ambiental.

CAPÍTULO III *Protección de otras áreas*

Artículo quince. Zonas húmedas

1. Se entenderá por zonas húmedas, a efectos de la presente ley, las marismas, marjales, turberas o aguas rasas, ya sean permanentes o temporales, de aguas estancadas o corrientes, dulces, salobres o salinas, naturales o artificiales.

2. Las zonas húmedas deberán ser preservadas de actividades susceptibles de provocar su recesión y degradación, a cuyo fin los terrenos incluidos en las mismas serán clasificados en todo caso como suelo no urbanizable sujeto a especial protección, de conformidad con lo dispuesto en la Ley 4/1992, de 5 de junio, sobre Suelo No Urbanizable. La clasificación de suelo se mantendrá aún en el supuesto de desecación por cualquier causa de la zona húmeda o parte de la misma.

3. En el supuesto de actividades consolidadas en el entorno de las zonas húmedas que puedan tener influencia en la calidad de sus aguas, estas instalaciones adecuarán sus vertidos a los criterios de calidad establecidos por la Conselleria de Medio Ambiente.

4. El Gobierno valenciano, a propuesta de la Conselleria de Medio Ambiente, aprobará mediante acuerdo un catálogo de zonas húmedas en el que se incluya la delimitación de dichas zonas y las cuencas en que el planeamiento urbanístico deberá adoptar especiales precauciones con el fin de garantizar su conservación y donde la planificación hidrológica habrá de prever las necesidades y requisitos para la restauración y conservación de la zona húmeda en la que viertan y las actuaciones hidrológicas en el ámbito de las competencias autonómicas deberán prever las necesidades y requisitos para la restauración y conservación de la zona húmeda a la que afecten.

Artículo dieciséis. Protección de las cuevas

1. Con carácter general, se consideran protegidas todas las cuevas, simas y demás cavidades subterráneas sitas en el territorio de la Comunidad Valenciana.

2. Se prohíbe toda alteración o destrucción de sus características físicas, así como la extracción no autorizada de cualquier clase de materiales naturales o artificiales de su interior y la introducción de desechos y objetos de cualquier tipo que puedan alterar las condiciones de equilibrio ecológico existentes.

3. La autorización para la realización de actividades en cuevas corresponderá a los organismos que en cada caso resulten competentes en función de los valores a proteger.

4. El Govern valencià aprovarà un catàleg de coves de la Comunitat Valenciana on s'identificaran i localitzaran les coves existents, i se n'indicarà el règim aplicable a cadascuna.

Article disset. Camins ramaders

1. La Conselleria de Medi Ambient designarà d'interès natural aquells camins ramaders que resulten d'interès per als fins de conservació de la naturalesa, educatius o recreatius i, en particular, els que puguen servir per connectar els distints espais naturals protegits a l'àmbit de la Comunitat Valenciana.

2. No podran declarar-se innecessaris, ni, consegüentment, alienar-se o dedicar-se a altres usos, els camins ramaders que hagen estat designats d'interès natural d'acord amb el que preveu el paràgraf anterior, fins i tot en el supòsit d'haver perdut la utilitat per al trànsit de ramat o les comunicacions agràries.

3. La Conselleria de Medi Ambient elaborarà un catàleg de camins ramaders d'interès natural.

CAPÍTOL IV

Efectes de la declaració d'Espai Natural Protegit

Article divuit. Enumeració dels efectes

La declaració d'espai natural protegit comportarà, amb caràcter general, els efectes que tot seguit s'indiquen:

1. Declaració d'utilitat pública i interès social a tots els efectes, inclosos els d'expropiació, de tots els béns i drets inclosos dins de l'àmbit d'aquest.

2. Submissió de les transmissions de terrenys als drets de tempteig i retracte d'acord amb el que preveu l'article 19 d'aquesta llei.

3. Subjecció a la servitud d'instal·lació de senyals prevista en l'article 23 d'aquesta llei.

4. Utilització dels béns compresos en aquests espais d'acord amb el que preveu aquesta llei i en els instruments d'ordenació que s'hi estableixen.

Article dinou. Drets de tempteig i retracte

1. Les transmissions *inter vivos* de béns immobles situats totalment o parcialment en l'àmbit d'un espai natural protegit estaran subjectes al dret de tempteig i retracte per part de l'administració autonòmica. Amb aquest fi, s'equipararà a la transmissió dels béns la constitució o alienació de drets reals translacius de l'ús d'aquests. Se n'exclouen els immobles situats en sòl urbà, llevat que hi haja una previsió expressa en el sentit contrari en la norma de declaració de l'espai natural o en l'instrument d'ordenació d'aquest.

En el cas dels paratges naturals municipals, les entitats locals promotores de la declaració podran també exercir els drets de tempteig i retracte, sempre que es reconega en el decret de creació i en les condicions que aquest determine.

2. El dret de tempteig solament podrà exercir-se en el termini de 3 mesos comptadors a partir de la notificació prèvia de la transmissió a la Generalitat Valenciana o a les entitats locals gestores dels espais naturals.

3. El dret de retracte podrà exercir-se en el termini d'un any comptador des del moment en què es tinga constància fehaciente de la transmissió.

4. Els notaris i els registradors que autoritzen o inscriuen, respectivament, les escriptures de transmissió dels béns i drets a què es refereix aquest article, ho hauran de posar en coneixement de la Conselleria de Medi Ambient en la forma que reglamentàriament es determine.

4. El Gobierno valenciano aprobará un catálogo de cuevas de la Comunidad Valenciana en el que se identificarán y localizarán las cuevas existentes, señalándose el régimen aplicable a cada una de ellas.

Artículo diecisiete. Vías pecuarias

1. La Conselleria de Medio Ambiente designará como de interés natural aquellas vías pecuarias que resulten de interés para fines de conservación de la naturaleza, educativos o recreativos, y, en particular, las que puedan servir para conectar los distintos espacios naturales protegidos en el ámbito de la Comunidad Valenciana.

2. No podrán declararse innecesarias, ni, por consiguiente, enajenarse o dedicarse a otros usos, las vías pecuarias que hayan sido designadas de interés natural con arreglo a lo previsto en el párrafo anterior, aún en el supuesto de haber perdido su utilidad para el tránsito de ganado o las comunicaciones agrarias.

3. La Conselleria de Medio Ambiente elaborará un catálogo de vías pecuarias de interés natural.

CAPÍTULO IV

Efectos de la declaración de Espacio Natural Protegido

Artículo dieciocho. Enumeración de los efectos

La declaración de espacio natural protegido comportará con carácter general los efectos que se mencionan a continuación:

1. Declaración de utilidad pública e interés social a todos los efectos, incluidos los expropiatorios, de todos los bienes y derechos incluidos dentro de su ámbito.

2. Sometimiento de las transmisiones de terrenos a los derechos de tanteo y retracto con arreglo a lo previsto en el artículo 19 de esta ley.

3. Sujeción a la servidumbre de instalación de señales prevista en el artículo 23 de esta ley.

4. Utilización de los bienes comprendidos en estos espacios con arreglo a lo previsto en esta ley y en los instrumentos de ordenación establecidos en la misma.

Artículo diecinueve. Derechos de tanteo y retracto.

1. Las transmisiones *inter vivos* de bienes inmuebles situados total o parcialmente en el ámbito de un espacio natural protegido estarán sujetas a los derechos de tanteo y retracto por parte de la administración autonómica. A estos efectos se equiparará a la transmisión de los bienes la constitución o enajenación de derechos reales traslativos del uso de los mismos. Quedan excluidos los inmuebles sitos en suelo urbano, salvo previsión expresa en contrario de la norma de declaración del espacio natural o su instrumento de ordenación.

En el caso de los parajes naturales municipales, las entidades locales promotoras de la declaración podrán también ejercer los derechos de tanteo y retracto, siempre que se reconozca en el decreto de creación y en las condiciones que el mismo determine.

2. El derecho de tanteo sólo podrá ejercitarse en el plazo de 3 meses contados a partir de la notificación previa de la transmisión a la Generalidad Valenciana o a las entidades locales gestoras de los espacios naturales.

3. El derecho de retracto podrá ejercerse en el plazo de un año contado a partir del momento en que tenga constancia fehaciente de la transmisión.

4. Los notarios y registradores que autoricen o inscriban, respectivamente, escripturas de transmisión de los bienes y derechos a que se refiere este artículo, lo pondrán en conocimiento de la Conselleria de Medio Ambiente en la forma que reglamentariamente se determine.

Article vint. Utilització de béns inclosos en espais naturals protegits

1. La utilització dels béns inclosos en l'àmbit dels espais naturals protegits es farà de manera que resulte compatible amb la protecció, la conservació i la millora d'aquests.

2. Les limitacions a l'ús dels béns derivats de la declaració d'espai natural protegit o dels instruments d'ordenació previstos en aquesta llei, donarà lloc a una indemnització quan concórreguen simultàniament aquests requisits:

a) Que incidisquen sobre drets efectivament incorporats al patrimoni del reclamant.

b) Que afecten l'ús o l'aprofitament legal que efectivament s'exerceix en el moment de la imposició de la restricció.

c) Que hi haja una lesió patrimonial efectiva, actual i quantificable en termes monetaris.

d) Que es tracte de limitacions singulars no susceptibles de distribució entre els afectats.

Article vint-i-un. Àrees d'influència socioeconòmica

Amb el fi de contribuir a la protecció de determinats espais naturals, el Govern valencià podrà declarar com a àrea d'influència socioeconòmica el conjunt de termes municipals als quals afecte el seu àmbit territorial.

Article vint-i-dos. Foment

La Generalitat Valenciana, per al compliment dels objectius previstos en aquesta llei, prestarà ajuda o col·laboració tècnica i econòmica als titulars públics i privats de drets afectats pel règim especial dels espais protegits, a fi de contribuir al seu manteniment.

Article vint-itres. Servitud d'instal·lació de senyals

1. Els terrenys situats en l'interior dels espais naturals protegits estaran subjectes a servitud forçosa d'instal·lació de senyals d'acord amb el que preveu aquest article.

2. La Conselleria de Medi Ambient declararà i imposarà les servituds, després de l'audiència prèvia a les persones interessades, quan calga per a la instal·lació de senyals relatius a la identificació dels espais naturals protegits.

3. La servitud d'instal·lació de senyals comportarà la servitud de pas necessària per a instal·lar-les i garantir l'accés per conservar-les, mantenir-les i reposar-les.

4. Les indemnitzacions a què done lloc la imposició d'aquestes servituds s'establiran d'acord amb la Llei d'Expropiació Forçosa, tenint en compte el valor dels terrenys ocupats i els danys i perjudicis ocasionats.

TÍTOL II Declaració d'Espais Naturals Protegits

CAPÍTOL I Procediment

Article vint-i-quatre. Competències

1. Correspon al Govern valencià la declaració de parc natural, paratge natural, paratge natural municipal, reserva natural, monument natural, lloc d'interès i paisatge protegit, sense perjudici de les declaracions d'espai natural protegit que puguen fer les Corts Valencianes mitjançant una llei.

2. La declaració d'espai natural protegit es farà mitjançant un decret, llevat dels paratges naturals municipals, en què hi haurà prou amb l'acord del Govern valencià.

Artículo veinte. Utilización de bienes incluidos en espacios naturales protegidos

1. La utilización de los bienes incluidos en el ámbito de los espacios naturales protegidos se realizará de manera que resulte compatible con la protección, conservación y mejora de los mismos.

2. Las limitaciones al uso de los bienes derivados de la declaración de espacio natural protegido o de los instrumentos de ordenación previstos en esta ley, dará lugar a indemnización cuando concurren simultáneamente estos requisitos:

a) Que incidan sobre derechos efectivamente incorporados al patrimonio del reclamante.

b) Que afecten a usos o aprovechamientos legal y efectivamente ejercidos en el momento de la imposición de la restricción.

c) Que se produzca una lesión patrimonial efectiva, actual y cuantificable en términos monetarios.

d) Que se trate de limitaciones singulares no susceptibles de distribución entre los afectados.

Artículo veintiuno. Áreas de influencia socioeconómica

Con el fin de contribuir a la protección de determinados espacios naturales, el Gobierno Valenciano podrá declarar como área de influencia socioeconómica el conjunto de términos municipales a los que afecte su ámbito territorial.

Artículo veintidós. Fomento

La Generalitat Valenciana, para el cumplimiento de los objetivos previstos en la presente ley, prestará ayuda o colaboración técnica y económica a los titulares públicos y privados de derechos afectados por el régimen especial de los espacios protegidos, con el fin de contribuir a su mantenimiento.

Artículo veintitrés. Servidumbre de instalación de señales

1. Los terrenos situados en el interior de los espacios naturales protegidos estarán sujetos a servidumbre forzosa de instalación de señales con arreglo a lo previsto en este artículo.

2. La Conselleria de Medio Ambiente declarará e impondrá las servidumbres, previa audiencia de los interesados, cuando resulte necesario para la instalación de señales relativas a la identificación de los espacios naturales protegidos.

3. La servidumbre de instalación de señales llevará aparejada la servidumbre de paso necesaria para proceder a dicha instalación y garantizar el acceso para su conservación, mantenimiento y reposición.

4. Las indemnizaciones a que dé lugar la imposición de estas servidumbres se establecerán con arreglo a la Ley de Expropiación Forzosa, teniendo en cuenta el valor de los terrenos ocupados y los daños y perjuicios ocasionados.

TÍTULO II Declaración de Espacios Naturales Protegidos

CAPÍTULO I Procedimiento

Artículo veinticuatro. Competencias

1. Corresponde al Gobierno valenciano la declaración de parque natural, paraje natural, paraje natural municipal, reserva natural, monumento natural, sitio de interés y paisaje protegido, sin perjuicio de las declaraciones de espacio natural protegido que puedan realizar las Cortes Valencianas mediante ley.

2. La declaración de espacio natural protegido se formulará mediante decreto, salvo en el caso de los parajes naturales municipales en los que bastará el acuerdo del Gobierno valenciano.

Article vint-i-cinc. Iniciativa

1. Correspon a la Conselleria de Medi Ambient iniciar el procediment per a la declaració d'espai natural protegit, d'ofici o a instància d'altres persones o entitats.

2. En el cas dels paratges naturals municipals, la Conselleria de Medi Ambient, en el termini de tres mesos, elevarà al Govern valencià, juntament amb l'informe, les propostes formulades pels municipis interessats.

Article vint-i-sis. Tramitació

1. La Conselleria de Medi Ambient elaborarà un projecte de declaració d'espai natural protegit en què figure la delimitació d'aquest, i també, en el supòsit d'establir-se'n, de l'àrea de protecció perimetral, la classe d'espai natural proposat, el règim de protecció preventiva aplicable i tota la resta de determinacions que es consideren necessàries.

2. El projecte de declaració se sotmetrà a informació pública per termini d'un més. Al mateix temps, es donarà audiència a les corporacions locals, entitats i associacions que exercesquen la representació dels interessos afectats per la declaració.

3. Igualment, podran utilitzar-se altres formes i mitjans de participació dels ciutadans i ciutadanes afectats per la declaració.

Article vint-i-set. Declaració

1. A la vista de les observacions i alegacions i els informes rebuts durant el període d'informació pública, la Conselleria de Medi Ambient formularà una proposta de declaració i l'elevarà al Govern valencià.

2. El Govern valencià decidirà sobre la conveniència de la declaració proposada i la farà, quan calga, mitjançant el decret o l'acord corresponent.

3. En la declaració d'espai natural protegit s'inclouran les normes de protecció i ordenació d'usos i activitats que hagen de ser objecte d'aplicació immediata.

CAPÍTOL II

*Protecció preventiva i perimetral**Article vint-i-vuit.* Règim de protecció preventiva

1. La iniciació de l'expedient de declaració d'un espai natural protegit i la iniciació del procediment per a l'elaboració d'algun dels instruments d'ordenació d'espais naturals previstos en aquesta llei, determinarà l'aplicació, mitjançant la llei, de totes o alguna de les mesures cautelars següents:

a) Prohibició de fer actes que comporten una transformació sensible de la realitat física i biològica o que dificulten o impossibiliten la consecució dels objectius de la declaració d'espai natural protegit.

b) Suspensió de l'atorgament de llicències municipals per a les classes d'actes que s'especifiquen, per entendre'ls inclosos en el paràgraf a) anterior.

c) Suspensió de l'atorgament d'autoritzacions d'aprofitaments forestals i cinegètics, i també de la treballada i la posada en cultiu o transformació d'aquests.

d) Suspensió de l'atorgament de permisos i concessions mineres.

e) Paralització d'explotacions de recursos naturals en curs, d'acord amb la legislació específica aplicable en cada cas.

f) Suspensió de la tramitació del planejament urbanístic amb incidència sobre els valors naturals objecte de protecció.

Artículo veinticinco. Iniciativa

1. Corresponde a la Conselleria de Medio Ambiente iniciar el procedimiento para la declaración de espacio natural protegido, de oficio o a instancia de otras personas o entidades.

2. En el caso de los parajes naturales municipales, la Conselleria de Medio Ambiente, en el plazo de tres meses, elevará al Gobierno valenciano, junto con su informe, las propuestas formuladas por los municipios interesados.

Artículo veintiséis. Tramitación

1. La Conselleria de Medio Ambiente elaborará un proyecto de declaración de espacio natural protegido en el que conste la delimitación del mismo, así como, en el supuesto de establecerse, del área de protección perimetral, la clase de espacio natural propuesto, el régimen de protección preventiva aplicable y cuantas otras determinaciones se considere necesario.

2. El proyecto de declaración será sometido a información pública por espacio de un mes. Al mismo tiempo se dará audiencia a las corporaciones locales, entidades y asociaciones que ejerzan la representación de los intereses afectados por la declaración.

3. Igualmente, podrán utilizarse otras formas y medios de participación de los ciudadanos y ciudadanas afectados por la declaración.

Artículo veintisiete. Declaración

1. A la vista de las observaciones y alegaciones e informes recibidos durante el período de información pública, la Conselleria de Medio Ambiente formulará una propuesta de declaración y la elevará al Gobierno valenciano.

2. El Gobierno valenciano decidirá sobre la conveniencia de la declaración propuesta y procederá, en su caso, a la misma mediante el decreto o acuerdo correspondiente.

3. En la declaración de espacio natural protegido se incluirán las normas de protección y ordenación de usos y actividades que deban ser objeto de aplicación inmediata.

CAPÍTULO II

*Protección preventiva y perimetral**Artículo veintiocho.* Régimen de protección preventiva

1. La iniciación del expediente de declaración de un espacio natural protegido y la iniciación del procedimiento para la elaboración de alguno de los instrumentos de ordenación de espacios naturales previstos en esta ley, determinará la aplicación, por ministerio de la ley, de todas o alguna de las siguientes medidas cautelares:

a) Prohibición de realizar actos que supongan una transformación sensible de la realidad física y biológica o hayan de dificultar o imposibilitar la consecución de los objetivos de la declaración de espacio natural protegido.

b) Suspensión del otorgamiento de licencias municipales para las clases de actos que se especifiquen por entenderlos incluidos en el párrafo a) anterior.

c) Suspensión del otorgamiento de autorizaciones de aprovechamientos forestales y cinegéticos, así como de roturación y puesta en cultivo o transformación del mismo.

d) Suspensión del otorgamiento de permisos y concesiones mineras.

e) Paralización de explotaciones de recursos naturales en curso, de acuerdo con la legislación específica aplicable en cada caso.

f) Suspensión de la tramitación del planeamiento urbanístico con incidencia sobre los valores naturales objeto de protección.

2. La determinació de la forma en què les mesures cautelars previstes en el paràgraf anterior hagen d'aplicar-se en cada cas, es farà mitjançant un acord del Govern valencià, a proposta de la Conselleria de Medi Ambient. En qualsevol cas, la prohibició establerta en l'apartat a) del paràgraf 1 d'aquest article, tindrà caràcter automàtic amb la iniciació de l'expedient de declaració d'espai o aprovació d'instruments d'ordenació ambiental.

3. L'establiment de les mesures cautelars podrà fer-se en qualsevol moment a partir de la iniciació de l'expedient de la declaració d'espai natural protegit o durant el procediment d'elaboració dels instruments d'ordenació previstos en aquesta llei.

4. Les mesures cautelars previstes en aquest article tindran una vigència màxima de tres anys.

5. La iniciació de l'expedient d'aprovació d'un pla d'ordenació dels recursos naturals determinarà automàticament l'exigència d'un informe favorable de la Conselleria de Medi Ambient per a l'atorgament de qualsevol autorització, llicència o concessió que habilite per a realitzar actes de transformació de la realitat física o biològica en l'àmbit del pla. Reglamentàriament, podran establir-se els casos en què aquest informe haja de substituir-se per una avaluació d'impacte ambiental.

Article vint-i-nou. Àrees d'amortiment d'impactes

1. La declaració d'espai natural protegit podrà incloure la delimitació d'àrees d'amortiment d'impactes en què s'aplicaran mesures específiques destinades a evitar impactes negatius sobre els espais protegits.

2. L'establiment o l'alteració de la delimitació d'àrees d'amortiment d'impactes i el règim de protecció aplicable a aquestes podrà també regular-se en els instruments d'ordenació de l'espai protegit sense que tinga la consideració de modificació de la declaració de l'espai natural protegit.

3. El règim de protecció aplicable en aquestes àrees estarà constituït per la regulació d'usos i activitats que s'hi establezca o l'exigència d'avaluació d'impacte ambiental o informe vinculant de l'òrgan gestor de l'espai protegit.

4. La delimitació de les àrees d'amortiment d'impactes s'haurà de basar en criteris geogràfics, fisiogràfics, ecològics o funcionals, i podrà tenir caràcter discontinu.

TÍTOL III

Ordenació de recursos i espais naturals protegits

CAPÍTOL I

Instrumentos d'ordenació ambiental

Article trenta. Enumeració dels instruments

L'ordenació ambiental en l'àmbit de la Comunitat Valenciana s'efectuarà mitjançant els instruments següents:

1. Plans d'ordenació dels recursos naturals.
2. Plans rectors d'ús i gestió.
3. Plans especials.
4. Normes de protecció.

Article trenta-u. Ordenació dels espais naturals

L'ordenació dels espais naturals s'efectuarà mitjançant els instruments que s'indiquen tot seguit:

1. Parcs naturals i reserves naturals:

L'ordenació de parcs naturals o reserves naturals exigirà l'aprovació prèvia dels corresponents plans d'ordenació dels recursos naturals. L'ordenació d'aquests es durà a terme mitjançant plans rectors d'ús i gestió.

2. La determinación de la forma en que las medidas cautelares previstas en el párrafo anterior deben aplicarse en cada caso se realizará mediante Acuerdo del Gobierno valenciano, a propuesta de la Conselleria de Medio Ambiente. En cualquier caso, la prohibición establecida en el apartado a) del párrafo 1 de este artículo tendrá carácter automático con la iniciación del expediente de declaración de espacio o aprobación de instrumentos de ordenación ambiental.

3. El establecimiento de medidas cautelares podrá realizarse en cualquier momento a partir de la iniciación del expediente de declaración de espacio natural protegido o durante el procedimiento de elaboración de los instrumentos de ordenación previstos en esta ley.

4. Las medidas cautelares previstas en este artículo tendrán una vigencia máxima de tres años.

5. La iniciación del expediente de aprobación de un plan de ordenación de los recursos naturales determinará automáticamente la exigencia de informe favorable de la Conselleria de Medio Ambiente para el otorgamiento de cualquier autorización, licencia o concesión que habilite para realizar actos de transformación de la realidad física o biológica en el ámbito del plan. Reglamentariamente podrán establecerse los casos en que dicho informe deba sustituirse por una evaluación del impacto ambiental.

Artículo veintinueve. Áreas de amortiguación de impactos

1. La declaración de espacio natural protegido podrá incluir la delimitación de áreas de amortiguación de impactos en las que se aplicarán medidas específicas destinadas a evitar impactos negativos sobre los espacios protegidos.

2. El establecimiento o alteración de la delimitación de áreas de amortiguación de impactos y el régimen de protección aplicable en las mismas podrá asimismo llevarse a cabo en los instrumentos de ordenación del espacio protegido sin que tenga la consideración de modificación de la declaración de espacio natural protegido.

3. El régimen de protección aplicable en estas áreas estará constituido por la regulación de usos y actividades que se establezca o la exigencia de evaluación de impacto ambiental o informe vinculante del órgano gestor del espacio protegido.

4. La delimitación de las áreas de amortiguación de impactos se basará en criterios geográficos, fisiográficos, ecológicos o funcionales y podrá tener carácter discontinuo.

TÍTULO III

Ordenación de recursos y espacios naturales protegidos

CAPÍTULO I

Instrumentos de ordenación ambiental

Artículo treinta. Enumeración de instrumentos

La ordenación ambiental en el ámbito de la Comunidad Valenciana se llevará a cabo mediante los siguientes instrumentos:

1. Planes de ordenación de los recursos naturales.
2. Planes rectores de uso y gestión.
3. Planes especiales.
4. Normas de protección.

Artículo treinta y uno. Ordenación de espacios naturales

La ordenación de los espacios naturales se llevará a cabo mediante los instrumentos que se señalan a continuación:

1. Parques naturales y reservas naturales:

La ordenación de parques naturales o reservas naturales exigirá la previa aprobación de los correspondientes planes de ordenación de los recursos naturales. Su ordenación se llevará a cabo mediante planes rectores de uso y gestión.

2. Paratges naturals i paisatges protegits:
L'ordenació d'aquests espais s'efectuarà mitjançant plans rectors d'ús i gestió.
3. Paratges naturals municipals:
L'ordenació es farà mitjançant plans especials.
4. Monuments naturals i llocs d'interès:
L'ordenació de monuments naturals i llocs d'interès s'efectuarà mitjançant normes de protecció.

CAPÍTOL II

Plans d'ordenació dels recursos naturals

Article trenta-dos. Concepte

1. L'ordenació dels recursos naturals a la Comunitat Valenciana es farà mitjançant plans d'ordenació dels recursos naturals.
2. Els plans d'ordenació dels recursos naturals són instruments de planificació que tenen els objectius següents:
  - a) Definir i assenyalar l'estat de conservació dels recursos naturals i ecosistemes dins del seu àmbit.
  - b) Indicar el règim que escaiga aplicar als espais que s'han de protegir.
  - c) Fixar el marc per a l'ordenació integral dels espais naturals protegits inclosos al seu àmbit.
  - d) Determinar les limitacions que hagen d'establir-se i el règim d'ordenació dels diversos usos i les diverses activitats admissibles en l'àmbit dels espais protegits i les àrees d'amortiment d'impactes d'aquells.
  - e) Promoure l'aplicació de mesures de conservació, restauració i millora dels recursos naturals.
  - f) Formular els criteris orientadors de les polítiques sectorials i ordenadores de les activitats econòmiques i socials, públiques i privades, perquè siguin compatibles amb els objectius dels plans d'ordenació dels recursos naturals.

Article trenta-tres. Àmbit

Els plans d'ordenació dels recursos naturals previstos en aquesta llei abraçaran l'àmbit que s'establezca en la resolució o l'acord que n'inicie l'elaboració, sense perjudici que puga sofrir modificacions durant el procés de formació i tramitació del pla, a fi d'adaptar-lo a les necessitats d'ordenació.

Article trenta-quatre. Contingut

1. Els plans d'ordenació dels recursos naturals s'hauran d'adaptar al contingut següent:
  - A) Memòria descriptiva i justificativa en què hauran de figurar, com a mínim, els punts següents:
    - a) Delimitació de l'àmbit territorial del pla i descripció de les característiques físiques i biològiques d'aquest.
    - b) Diagnòstic de la situació dels recursos naturals, ecosistemes i paisatges, i previsió sobre l'evolució futura.
  - B) Normes generals, referides com a mínim a l'àmbit, la vigència i la revisió del pla.
  - C) Objectius.
  - D) Normes d'aplicació directa per a la regulació dels usos i les activitats, la conservació i la protecció dels recursos, espais i espècies que s'han de protegir.
  - E) Règim de protecció que s'hi haja d'aplicar.
  - F) Previsions en relació amb el planejament territorial i urbanístic.
  - G) Previsions en relació amb les polítiques, els plans i les actuacions sectorials.
  - H) Previsions en relació amb la realitat socio-econòmica i cultural de l'àrea especificant, si escau, la conveniència de

2. Parajes naturales y paisajes protegidos:
La ordenación de estos espacios se llevará a cabo mediante planes rectores de uso y gestión.
3. Parajes naturales municipales:
La ordenación se realizará mediante planes especiales.
4. Monumentos naturales y sitios de interés:
La ordenación de los monumentos naturales y sitios de interés se llevará a cabo mediante Normas de Protección.

CAPÍTULO II

Planes de ordenación de los recursos naturales

Artículo treinta y dos. Concepto

1. La ordenación de los recursos naturales en la Comunidad Valenciana se realizará mediante planes de ordenación de los recursos naturales.
2. Los planes de ordenación de los recursos naturales son instrumentos de planificación que tienen los siguientes objetivos:
  - a) Definir y señalar el estado de conservación de los recursos naturales y ecosistemas dentro de su ámbito.
  - b) Señalar el régimen que, en su caso, proceda aplicar en los espacios a proteger.
  - c) Fijar el marco para la ordenación integral de los espacios naturales protegidos incluidos en su ámbito.
  - d) Determinar las limitaciones que deban establecerse y el régimen de ordenación de los diversos usos y actividades admisibles en el ámbito de los espacios protegidos y sus áreas de amortiguación de impactos.
  - e) Promover la aplicación de medidas de conservación, restauración y mejora de los recursos naturales.
  - f) Formular los criterios orientadores de las políticas sectoriales y ordenadores de las actividades económicas y sociales, públicas y privadas, para que sean compatibles con los objetivos de los planes de ordenación de los recursos naturales.

Artículo treinta y tres. Ámbito

Los planes de ordenación de los recursos naturales previstos en esta Ley abarcarán el ámbito que se establezca en la resolución o acuerdo que inicie su elaboración, sin perjuicio de que pueda sufrir modificaciones durante el proceso de formación y tramitación del plan, con objeto de ajustarlo a las necesidades de ordenación.

Artículo treinta y cuatro. Contenido

1. Los planes de ordenación de los recursos naturales se ajustarán al siguiente contenido:
  - A) Memoria descriptiva y justificativa en la que se incluirán, como mínimo los siguientes extremos:
    - a) Delimitación del ámbito territorial del plan y descripción de sus características físicas y biológicas.
    - b) Diagnóstico de la situación de los recursos naturales, ecosistemas y paisajes, y previsión sobre su evolución futura.
  - B) Normas generales, referidas como mínimo al ámbito, vigencia y revisión del plan.
  - C) Objetivos.
  - D) Normas de aplicación directa para la regulación de usos y actividades, la conservación y la protección de los recursos, espacios y especies a proteger.
  - E) Régimen de protección que, en su caso, deba aplicarse.
  - F) Previsiones en relación con el planeamiento territorial y urbanístico.
  - G) Previsiones en relación con las políticas, planes y actuaciones sectoriales.
  - H) Previsiones en relación con la realidad socioeconómica y cultural del área especificando, en su caso, la conveniencia

declaració d'àrea d'influència socio-econòmica, d'acord amb el que disposa l'article 24. En aquest supòsit s'assenyalaran directrius respecte del seu contingut, necessitat de realització d'obres d'infraestructura o altres equipaments, foment d'activitats compatibles i ajudes a la rehabilitació d'edificacions o altres activitats.

I) Programa econòmic i financer.

J) Directrius i criteris per a la redacció o revisió, si escau, dels plans rectors d'ús i gestió.

K) Règim d'avaluació ambiental, amb especificació de les actuacions i els projectes que hagen de sotmetre's a avaluació d'impacte ambiental d'acord amb el Reial Decret Legislatiu 1302/1986, de 28 de juny, i a la Llei 2/1989, de 3 de març, o a l'informe de la Conselleria de Medi Ambient.

2. Es podran integrar en un mateix pla d'ordenació dels recursos naturals diversos espais naturals quan pertanyen a una mateixa comarca natural o existesquen altres circumstàncies que ho aconsellen així.

Article trenta-cinc. Efectes

1. Els plans d'ordenació dels recursos naturals seran obligatoris i executius en tot el que afecte la conservació, la protecció o la millora de la flora, la fauna, els ecosistemes, el paisatge o els recursos naturals.

2. Els plans d'ordenació de recursos naturals a què es refereix aquesta llei prevaldran sobre qualsevol altre instrument d'ordenació territorial o física. En l'acte d'aprovació d'aquests plans s'hauran d'indicar els instruments d'ordenació territorial o física que hagen de ser modificats i els terminis per a aquesta modificació, com també les normes aplicables mentre que es faça aquesta modificació.

3. Les previsions dels plans d'ordenació dels recursos naturals tindran caràcter vinculant per a qualsevol altra actuació, pla o programa sectorial en tot allò relatiu a les matèries a què es refereix el paràgraf 1 d'aquest article, i tindran caràcter indicatiu en tota la resta.

4. Els plans rectors d'ús i gestió atendran els criteris i les directrius formulats en els plans d'ordenació dels recursos naturals.

Article trenta-sis. Tramitació.

1. Correspon a la Conselleria de Medi Ambient la formulació dels plans d'ordenació dels recursos naturals, després de l'informe previ de les conselleries les competències de les quals poden tenir relació amb el seu àmbit.

2. Una vegada elaborat el pla d'ordenació dels recursos naturals, s'haurà de sotmetre a informació pública i audiència de corporacions i entitats, en la forma prevista en l'article 26.2 d'aquesta llei, i també dels interessats que hagen comparegut en l'expedient. El pla haurà de sotmetre's a consulta del Consell Assessor de Medi Ambient.

3. A la llum de les observacions i els informes rebuts, es redactarà una proposta de pla, la qual s'elevà al Govern valencià per a l'aprovació mitjançant un decret.

CAPÍTOL III

Plans rectors d'ús i gestió

Article trenta-set. Concepte

1. Els plans rectors d'ús i gestió constitueixen el marc en què han d'exercir-se les activitats directament lligades a la declaració de l'espai natural protegit, i en particular la investigació, l'ús públic i la conservació, protecció i millora dels valors ambientals.

2. En absència d'un pla d'ordenació dels recursos naturals, estableixen, a més, el règim de protecció i ordenació

de declaración de área de influencia socioeconómica, de acuerdo con lo dispuesto en el artículo 24. En este supuesto se señalarán directrices respecto de su contenido, necesidad de realización de obras de infraestructura u otros equipamientos, fomento de actividades compatibles y ayudas a la rehabilitación de edificaciones u otras actividades.

I) Programa económico financiero.

J) Directrices y criterios para la redacción o revisión, en su caso, de planes rectores de uso y gestión.

K) Régimen de evaluación ambiental, especificando las actuaciones y proyectos que deben someterse a evaluación del impacto ambiental con arreglo al Real Decreto Legislativo 1302/1986, de 28 de junio, y a la Ley 2/1989, de 3 de marzo, o a informe de la Conselleria de Medio Ambiente.

2. Se podrán integrar en un mismo plan de ordenación de los recursos naturales varios espacios naturales cuando pertenezcan a una misma comarca natural o existan otras circunstancias que así lo aconsejen.

Artículo treinta y cinco. Efectos

1. Los planes de ordenación de los recursos naturales serán obligatorios y ejecutivos en todo lo que afecte a la conservación, protección o mejora de la flora, la fauna, los ecosistemas, el paisaje o los recursos naturales.

2. Los planes de ordenación de los recursos naturales a que se refiere esta ley prevalecerán sobre cualesquiera otros instrumentos de ordenación territorial o física. En el acto de aprobación de estos planes se indicarán los instrumentos de ordenación territorial o física que deben ser modificados y los plazos para dicha modificación, así como las normas aplicables hasta tanto la misma tenga lugar.

3. Las previsions de los planes de ordenación de los recursos naturales tendrán carácter vinculante para cualesquiera otras actuaciones, planes o programas sectoriales en todo lo relativo a las materias a que se refiere el párrafo 1 de este artículo, y revestirán carácter indicativo en todo lo demás.

4. Los planes rectores de uso y gestión se atenderán a los criterios y directrices formulados en los planes de ordenación de los recursos naturales.

Artículo treinta y seis. Tramitación

1. Corresponde a la Conselleria de Medio Ambiente la formulación de los planes de ordenación de los recursos naturales, previo informe de las Consellerías cuyas competencias puedan tener relación con su ámbito.

2. Elaborado el plan de ordenación de los recursos naturales, se someterá a información pública y audiencia de corporaciones y entidades en la forma prevista en el artículo 26.2 de esta Ley, así como los interesados que se hayan personado en el expediente. El Plan habrá de someterse a consulta del Consejo Asesor de Medio Ambiente.

3. A la luz de las observaciones e informes recibidos se redactará una propuesta de plan y se elevará al Gobierno valenciano para su aprobación mediante Decreto.

CAPÍTULO III

Planes rectores de uso y gestión

Artículo treinta y siete. Concepto

1. Los planes rectores de uso y gestión constituyen el marco en que han de desenvolverse las actividades directamente ligadas a la declaración del espacio natural protegido, y en particular la investigación, el uso público y la conservación, protección y mejora de los valores ambientales.

2. En ausencia de plan de ordenación de los recursos naturales, establecen, además, el régimen de protección y orde-

d'usos necessari per a garantir la conservació dels valors que van motivar la declaració de l'espai natural protegit.

Article trenta-vuit. Àmbit

L'àmbit dels plans rectors d'ús i gestió abraçarà el territori inclòs dins dels límits de l'espai natural protegit i les corresponents àrees d'amortiment d'impactes.

Article trenta-nou. Contingut

Els plans rectors d'ús i gestió hauran d'incloure, com a mínim, els continguts següents:

1. Memòria descriptiva i justificativa on s'analitza expressament la relació, si n'hi ha, amb els plans d'ordenació dels recursos naturals i la incidència en el planejament territorial i sectorial existent.
2. Objectius i previsions d'ús.
3. Normes generals, incloent-hi com a mínim les relatives a la vigència i la revisió del pla.
4. Normes de regulació d'usos i activitats, com també la gestió, la protecció, la conservació o la millora dels recursos naturals i els valors ambientals, quan calga completar o desplegar les contingudes en el pla d'ordenació dels recursos naturals o quan no n'hi haja.
5. Normes relatives a les activitats d'investigació.
6. Normes relatives a l'ús públic.
7. Programa econòmic financer. Pla d'etapes.
8. Programació d'actuacions que s'han de realitzar en l'espai natural, en la qual s'inclourà, en cas necessari, un pla específic de prevenció d'incendis forestals.

Article quaranta. Efectes

1. Els plans rectors d'ús i gestió tindran caràcter vinculant tant per a les administracions com per als particulars, prevaldran sobre el planejament urbanístic i la seua aprovació comportarà la revisió d'ofici dels plans territorials o sectorials incompatibles amb aquests.
2. En l'acord d'aprovació dels plans rectors s'indicaran els plans territorials o sectorials que han de ser modificats, els responsables d'aquesta modificació i els terminis en què aquesta s'ha d'efectuar, com també les mesures que s'adoptaran en cas d'incompliment.

Article quaranta-un. Tramitació

1. Correspon a la Conselleria de Medi Ambient la formulació dels plans rectors d'ús i gestió, després de l'informe previ de les conselleries les competències de les quals poden tenir relació amb l'àmbit protegit.
2. Una vegada elaborat el pla rector d'ús i gestió, se sotmetrà a informació pública i audiència a les corporacions, a les entitats i a les persones interessades que hagen comparegut en l'expedient de la forma prevista en l'article 26.2 d'aquesta llei.
3. A la llum de les observacions i els informes rebuts, es redactarà una proposta de pla i s'eleva al Govern valencià per a l'aprovació mitjançant un decret.
4. Els plans rectors d'ús i gestió s'aprovaran en el termini màxim de dos anys des de l'entrada en vigor de la declaració de l'espai natural protegit i es revisaran amb informe previ del seu òrgan col·legiat d'acord amb el que disposa l'article 50.2.

CAPÍTOL IV Plans especials

Article quaranta-dos. Objecte i contingut

Els plans especials de protecció de paratges naturals

nación de usos necesario para garantizar la conservación de los valores que motivaron la declaración del espacio natural protegido.

Artículo treinta y ocho. Ámbito

El ámbito de los planes rectores de uso y gestión abarcará el territorio incluido dentro de los límites del espacio natural protegido y las correspondientes áreas de amortiguación de impactos.

Artículo treinta y nueve. Contenido

Los planes rectores de uso y gestión se atenderán, como mínimo, al siguiente contenido:

1. Memoria descriptiva y justificativa, en la que se analizará expresamente la relación, en su caso, con los planes de ordenación de los recursos naturales y la incidencia en el planeamiento territorial y sectorial existente.
2. Objetivos y previsiones de uso.
3. Normas generales, incluyendo, como mínimo, las relativas a la vigencia y revisión del plan.
4. Normas de regulación de usos y actividades, así como gestión, protección, conservación o mejora de los recursos naturales y los valores ambientales, cuando resulte preciso completar o desarrollar las contenidas en el plan de ordenación de los recursos naturales, o en ausencia del mismo.
5. Normas relativas a las actividades de investigación.
6. Normas relativas al uso público.
7. Programa económico financiero. Plan de etapas.
8. Programación de actuaciones a desarrollar en el espacio natural, en la cual se incluirá, en caso necesario un Plan específico de prevención de incendios forestales.

Artículo cuarenta. Efectos

1. Los planes rectores de uso y gestión tendrán carácter vinculante tanto para las Administraciones como para los particulares, prevalecerán sobre el planeamiento urbanístico y su aprobación llevará aparejada la revisión de oficio de los planes territoriales o sectoriales incompatibles con los mismos.
2. En el acuerdo de aprobación de los planes rectores se señalarán los planes territoriales o sectoriales que deben ser modificados, los responsables de dicha modificación y los plazos en que la misma debe llevarse a cabo, así como las medidas que deban adoptarse en caso de incumplimiento.

Artículo cuarenta y uno. Tramitación

1. Corresponde a la Conselleria de Medio Ambiente la formulación de los planes rectores de uso y gestión, previo informe de las Consellerías cuyas competencias puedan tener relación con el ámbito protegido.
2. Elaborado el plan rector de uso y gestión, se someterá a información pública y audiencia de corporaciones, entidades e interesados personados en el expediente en la forma prevista en el artículo 26.2 de esta ley.
3. A la luz de las observaciones e informes recibidos se redactará una propuesta de plan y se elevará al Gobierno valenciano para su aprobación mediante decreto.
4. Los planes rectores de uso y gestión se aprobarán en el plazo máximo de dos años desde la entrada en vigor de la declaración del espacio natural protegido y se revisarán previo informe de su órgano colegiado de acuerdo con lo dispuesto en el artículo 50.2.

CAPÍTULO IV Planes especiales

Artículo cuarenta y dos. Objeto y contenido

Los planes especiales de protección de parajes naturales

d'interès municipal s'hauran d'adaptar al que preveu la legislació urbanística.

Article quaranta-tres. Tramitació

1. La tramitació dels plans especials de protecció dels paratges naturals d'interès municipal es farà d'acord amb el que preveu la legislació urbanística, amb les peculiaritats que preveuen els paràgrafs següents.

2. Correspon als ajuntaments l'elaboració dels plans especials de protecció de paratges naturals municipals. En l'acord de declaració podrà establir-se el termini per a la redacció i l'aprovació inicial del corresponent pla especial, transcorregut el qual la Conselleria de Medi Ambient podrà subrogar-se en les competències municipals.

3. L'aprovació definitiva dels plans especials a què es refereix aquest article requerirà l'estimació de l'impacte ambiental d'acord amb el que disposa el Decret 162/1990, de 15 d'octubre, del Govern valencià, pel qual s'apròva el Reglament per a l'execució de la Llei 2/1989, de 3 de març, d'Impacte Ambiental.

CAPÍTOL V *Normes de protecció*

Article quaranta-quatre. Concepte

L'ordenació dels monuments naturals i els llocs d'interès, s'efectuarà mitjançant normes de protecció que establiran el règim d'usos i activitats permissibles i les limitacions aplicables a l'entorn.

Article quaranta-cinc. Contingut

Les normes de protecció de monuments naturals o llocs d'interès hauran d'incloure, com a mínim:

1. Delimitació de l'àmbit de protecció, el qual podrà ser discontinu quan calga.
2. Identificació dels valors que s'han de protegir i els possibles riscos que poden posar-los en perill.
3. Normes d'ús i aprofitament del sòl i dels recursos naturals, destinades a protegir i conservar o millorar els valors ambientals.
4. Normes relatives a la visita o ús públic, com també les activitats científiques o educatives.

Article quaranta-sis. Efectes

1. Les normes de protecció de monuments naturals o llocs d'interès seran vinculants tant per a les administracions públiques com per als particulars.

2. Les normes de protecció de monuments naturals o llocs d'interès tindran caràcter vinculant tant per a les administracions públiques com per als particulars, prevaldran sobre el planejament urbanístic i la seua aprovació comportarà la revisió d'ofici dels plans territorials o sectorials incompatibles amb aquestes.

Article quaranta-set. Tramitació

1. Correspon a la Conselleria de Medi Ambient l'elaboració de les normes de protecció de monuments naturals o llocs d'interès.

2. Elaborat el projecte de les normes de protecció, aquest s'haurà de sotmetre a informació pública i audiència a les corporacions, entitats i persones interessades que hagen comparegut en l'expedient, en la forma prevista en l'article 26 d'aquesta llei.

3. A la llum de les observacions i els informes rebuts, es redactarà una proposta de les normes i s'eleva al Govern valencià per a l'aprovació mitjançant un acord.

de interés municipal se ajustarán a lo previsto en la legislación urbanística.

Artículo cuarenta y tres. Tramitación

1. La tramitación de los planes especiales de protección de parajes naturales de interés municipal se desarrollará con arreglo a lo previsto en la legislación urbanística, con las peculiaridades previstas en los párrafos siguientes.

2. Corresponde a los ayuntamientos la elaboración de los Planes Especiales de protección de parajes naturales municipales. En el acuerdo de declaración podrá establecerse el plazo para la redacción y aprobación inicial del correspondiente plan especial, transcurrido el cual la Conselleria de Medio Ambiente podrá subrogarse en las competencias municipales.

3. La aprobación definitiva de los planes especiales a que se refiere este artículo requerirá la estimación del impacto ambiental de acuerdo con lo dispuesto en el Decreto 162/1990, de 15 de octubre, del Gobierno valenciano, por el que se aprobó el Reglamento para la ejecución de la Ley 2/1989, de 3 de marzo, de Impacto Ambiental.

CAPÍTULO V *Normas de protección*

Artículo cuarenta y cuatro. Concepto

La ordenación de los monumentos naturales y los sitios de interés se llevará a cabo mediante Normas de Protección que establezcan el régimen de usos y actividades permissibles en los mismos y las limitaciones aplicables a su entorno.

Artículo cuarenta y cinco. Contenido

Las normas de protección de monumentos naturales o sitios de interés incluirán como mínimo:

1. Delimitación de su ámbito de protección, que podrá ser discontinuo cuando resulte necesario.
2. Identificación de los valores a proteger y los posibles riesgos que puedan ponerlos en peligro.
3. Normas de uso y aprovechamiento del suelo y de los recursos naturales, destinadas a proteger y conservar o mejorar los valores ambientales.
4. Normas relativas a la visita o uso público, así como las actividades científicas o educativas.

Artículo cuarenta y seis. Efectos

1. Las normas de protección de monumentos naturales o sitios de interés serán vinculantes tanto para las administraciones públicas como para los particulares.

2. Las normas de protección de monumentos naturales o sitios de interés tendrán carácter vinculante tanto para las administraciones públicas como para los particulares, prevalecerán sobre el planeamiento urbanístico y su aprobación llevará aparejada la revisión de oficio de los planes territoriales o sectoriales incompatibles con las mismas.

Artículo cuarenta y siete. Tramitación

1. Corresponde a la Conselleria de Medio Ambiente la elaboración de las normas de protección de monumentos naturales o sitios de interés.

2. Elaborado el proyecto de normas de protección, se someterá a información pública y audiencia de corporaciones, entidades e interesados personados en el expediente en la forma prevista en el artículo 26 de esta ley.

3. A la luz de las observaciones e informes recibidos se redactará una propuesta de normas y se elevará al Gobierno valenciano para su aprobación mediante Acuerdo.

TÍTOL IV Gestió dels Espais Naturals Protegits

Article quaranta-vuit. Òrgans de gestió

1. En l'acte de declaració de cada espai natural protegit s'hi establirà el règim de gestió aplicable.

2. Per a la gestió dels parcs naturals, els paratges naturals i les reserves naturals, el conseller de Medi Ambient designarà un director-conservador, el qual dependrà de la Direcció General de Conservació del Medi Natural.

3. La gestió dels monuments naturals; llocs d'interès o paisatges protegits, podran assumir-la directament els serveis de la Conselleria de Medi Ambient.

4. La gestió dels paratges naturals municipals correspondrà a les corporacions locals que els hagen promogut.

La sol·licitud municipal haurà de contenir el compromís d'efectuar recursos suficients per assumir-ne la gestió, sense perjudici de la col·laboració de la Generalitat Valenciana.

5. Per a col·laborar en la gestió dels espais naturals protegits i canalitzar la participació dels propietaris i els interessos socials i econòmics afectats, es crearà per a cada espai natural protegit un òrgan col·legiat de caràcter consultiu. La composició i les funcions d'aquests òrgans s'especificarà en la norma de creació de cada espai.

6. La gestió pressupostària i administrativa dels espais naturals protegits podrà individualitzar-se mitjançant la creació de programes separats per a cadascun d'aquests.

7. En el finançament de la gestió dels espais naturals protegits podran col·laborar altres organismes, entitats o persones, i les seues aportacions s'adscriuran directament al programa corresponent a cada espai.

8. La gestió parcial o total dels parcs naturals, paratges naturals, reserves naturals, monuments naturals, o paisatges protegits podrà delegar-se d'acord amb allò que es preveu en la legislació de règim local. Aquesta gestió podrà també encomanar-se a altres entitats de dret públic o concertar-se amb institucions o entitats vinculades a la protecció.

Article quaranta-nou. Funcions del director-conservador

Correspon al director conservador l'adopció de les decisions relatives a la gestió de l'espai natural protegit que no hagen estat expressament reservades a altres òrgans, i, en particular, l'elaboració i la proposta dels pressupostos i programes de gestió, com també l'emissió d'informes exigits per la llei o els instruments d'ordenació.

Article cinquanta. Funcions de l'òrgan col·legiat

Correspon a l'òrgan col·legiat de cada espai protegit la col·laboració en la gestió dels espais naturals protegits per la funció assessora i consultiva que tenen. En particular, haurà de ser escoltat per a l'adopció de les decisions següents:

1. Aprovació del pressupost de gestió de l'espai natural protegit.
2. Aprovació, modificació i revisió dels instruments d'ordenació de l'espai natural protegit.
3. Aprovació del programa de gestió.
4. Emissió d'aquells informes preceptius per als quals es preveja expressament la participació de l'òrgan col·legiat.
5. Emissió d'aquells informes que li siguen sol·licitats.
6. Proposta d'actuacions i iniciatives tendents a la consecució dels fins de l'espai natural protegit i incloure els de difusió i informació dels valors de l'espai natural protegit i també els programes de formació i educació ambiental.

TÍTULO IV Gestión de Espacios Naturales Protegidos

Artículo cuarenta y ocho. Órganos de gestión

1. En el acto de declaración de cada espacio natural protegido se establecerá el régimen de gestión aplicable al mismo.

2. Para la gestión de los parques Naturales, parajes naturales y reservas naturales, el Conseller de Medio Ambiente designará un Director-Conservador, dependiente de la Dirección General de Conservación del Medio-Natural.

3. La gestión de monumentos naturales, sitios de interés o paisajes protegidos podrán asumirla directamente los servicios de la Conselleria de Medio Ambiente.

4. La gestión de los parajes naturales municipales corresponderá a las corporaciones locales que los hayan promovido.

La solicitud municipal deberá contener el compromiso de afectar recursos suficientes para asumir su gestión, sin perjuicio de la colaboración de la Generalitat Valenciana.

5. Para colaborar en la gestión de los espacios naturales protegidos y canalizar la participación de los propietarios y los intereses sociales y económicos afectados, se creará para cada espacio natural protegido un órgano colegiado de carácter consultivo. La composición y funciones de dichos órganos se especificará en la norma de creación de cada espacio.

6. La gestión presupuestaria y administrativa de los espacios naturales protegidos podrá individualizarse mediante la creación de programas separados para cada uno de ellos.

7. En la financiación de la gestión de los espacios naturales protegidos podrán colaborar otros organismos, entidades o personas, adscribiéndose sus aportaciones directamente al programa correspondiente a cada espacio.

8. La gestión parcial o total de los parques naturales, parajes naturales, reservas naturales, monumentos naturales o paisajes protegidos podrá delegarse de acuerdo con lo que se prevé en la legislación de régimen local. Esta gestión también podrá encomendarse a otras entidades de derecho público o concertarse con instituciones o entidades vinculadas a la protección.

Artículo cuarenta y nueve. Funciones del director-conservador

Corresponde al director-conservador la adopción de las decisiones relativas a la gestión del espacio natural protegido que no hayan sido expresamente reservadas a otros órganos, y, en particular, la elaboración y propuesta de los presupuestos y programas de gestión, así como la emisión de informes exigidos por la ley o los instrumentos de ordenación.

Artículo cincuenta. Funciones del órgano colegiado

Corresponde al órgano colegiado de cada espacio protegido la colaboración en la gestión de los espacios naturales protegidos a través de su función asesora y consultiva. En particular deberá ser oído para la adopción de las siguientes decisiones:

1. Aprobación del presupuesto de gestión del espacio natural protegido.
2. Aprobación, modificación y revisión de los instrumentos de ordenación del espacio natural protegido.
3. Aprobación del programa de gestión.
4. Emisión de aquellos informes preceptivos para los que se prevea expresamente la participación del órgano colegiado.
5. Emisión de aquellos informes que le sean solicitados.
6. Propuesta de actuaciones e iniciativas tendentes a la consecución de los fines del espacio natural protegido incluyendo los de difusión e información de los valores del espacio natural protegido así como programas de formación y educación ambiental.

7. Aprovar una memòria anual d'activitats i resultats en què es proposen les mesures necessàries per a millorar-ne la gestió.

Article cinquanta-un. Composició de l'òrgan col·legiat

1. La composició de l'òrgan col·legiat s'establirà en la norma de declaració de cada espai natural protegit. Formarà part el director-conservador d'aquest espai i haurà d'incloure com a mínim la representació de:

- a) Les corporacions locals afectades.
- b) Els propietaris de terrenys inclosos en l'espai natural protegit.
- c) Interessos socials, institucionals o econòmics afectats.

d) Grups que tinguen objectius fundacionals coincidents amb la finalitat de l'espai natural protegit.

e) Persones i entitats que col·laboren en la conservació dels valors naturals mitjançant l'activitat científica, l'acció social o l'aportació de recursos de qualsevol classe.

2. Per al funcionament de cada òrgan col·legiat, en el seu si podran establir-se les comissions o els grups de treball que es consideren necessaris.

TÍTOL V Infraccions i sancions

CAPÍTOL I Infraccions

Article cinquanta-dos. Infraccions

Tindrà la consideració d'infracció administrativa, d'acord amb el que preveu aquesta llei, qualsevol acció o omissió que afecte un espai natural protegit que consistesca en:

1. La utilització de productes químics, substàncies biològiques, l'abocament o el vessament de residus que alteren un o més factors del medi a l'espai natural protegit, que suposen un dany per als valors que s'hi contenen.
2. L'alteració de les condicions de l'espai natural protegit o dels productes d'aquest ocupant-lo, treballant-ne la terra, talant-ne la vegetació, tallant-la o arrencant-la, recol·lectant-ne els fruits o amb altres accions.
3. L'alteració de la geomorfologia o l'increment de l'erosió i la pèrdua de la qualitat dels sòls, alteració dels jaciments d'interès mineralògic o paleontològic i la comercialització de fòssils i espècies minerals d'interès científic.
4. L'emissió de gasos, partícules o radiacions que puguin afectar de manera significativa l'ambient atmosfèric.
5. La producció de sons innecessaris que alteren la tranquil·litat habitual de la fauna.
6. La destrucció o deteriorament de la coberta vegetal.
7. La destrucció, la mort, el deteriorament, la recol·lecció, el comerç, la captura o l'exposició per al comerç o la naturalització no autoritzada d'espècies d'organismes vius protegits, catalogats en perill d'extinció o vulnerables a l'alteració de l'hàbitat, sensibles o d'interès especial, o expressament identificades a aquest efecte en els instruments d'ordenació d'espais naturals, com també la de propàguls o restes.
8. La destrucció de l'hàbitat d'espècies protegides, en perill d'extinció o vulnerables a l'alteració de l'hàbitat o espècies sensibles o d'interès especial, en particular del lloc de reproducció, hivernada, repòs, camp o alimentació, i les zones d'especial protecció per a la flora i fauna silvestres.
9. La captura, la persecució injustificada d'animals salvatges i arrencar o tallar plantes en aquells casos en què calga una autorització administrativa, d'acord amb la regulació

7. Aprobar una memoria anual de actividades y resultados, proponiendo las medidas necesarias para mejorar la gestión.

Artículo cincuenta y uno. Composición del órgano colegiado

1. La composición del órgano colegiado se establecerá en la norma de declaración de cada espacio natural protegido. Formará parte el director-conservador de dicho espacio e incluirá como mínimo representación de:

- a) Corporaciones locales afectadas.
- b) Propietarios de terrenos incluidos en el espacio natural protegido.
- c) Intereses sociales, institucionales o económicos afectados.

d) Grupos cuyos objetivos fundacionales coincidan con la finalidad del espacio natural protegido.

e) Personas y entidades que colaboren en la conservación de los valores naturales a través de la actividad científica, la acción social o la aportación de recursos de cualquier clase.

2. Para el funcionamiento de cada órgano colegiado podrán establecerse en su seno las comisiones o grupos de trabajo que se considere necesario.

TÍTULO V Infracciones y sanciones

CAPÍTULO I Infracciones

Artículo cincuenta y dos. Infracciones

Tendrá la consideración de infracción administrativa, con arreglo a lo previsto en esta ley, cualquier acción u omisión que, afectando a un espacio natural protegido, consista en:

1. Utilización de productos químicos, sustancias biológicas, la realización de vertidos o el derrame de residuos que alteren uno o más factores del medio en el espacio natural protegido con daño para los valores en él contenidos.
2. Alteración de las condiciones del espacio natural protegido o de sus productos mediante ocupación, roturación, tala, corta, arranque, recolección u otras acciones.
3. Alteración de la geomorfología o incremento de la erosión y pérdida de la calidad de los suelos, alteración de yacimientos de interés mineralógico o paleontológico y comercialización de fósiles y especies minerales de interés científico.
4. Emisión de gases, partículas o radiaciones que puedan afectar de manera significativa al ambiente atmosférico.
5. Producción de sonidos innecesarios que alteren la tranquilidad habitual de la fauna.
6. Destrucción o deterioro de la cubierta vegetal.
7. Destrucción, muerte, deterioro, recolección, comercio, captura o exposición para el comercio o naturalización no autorizadas de especies de organismos vivos protegidos, catalogados en peligro de extinción o vulnerables a la alteración de su hábitat, sensibles o de interés especial, o expresamente identificadas a estos efectos en los instrumentos de ordenación de espacios naturales, así como la de propágulos o restos.
8. Destrucción del hábitat de especies protegidas, en peligro de extinción o vulnerables a la alteración de su hábitat o especies sensibles o de interés especial, en particular del lugar de reproducción, invernada, reposo, campo o alimentación, y las zonas de especial protección para la flora y fauna silvestres.
9. Captura, persecución injustificada de animales silvestres y arranque o corta de plantas en aquellos supuestos en que sea necesaria autorización administrativa de acuerdo con

específica de la legislació de forests, caça i pesca continental, o les normes contingudes en els instruments d'ordenació de l'espai natural protegit.

10. L'exercici de la caça i la pesca en l'àmbit dels espais naturals protegits sense l'autorització preceptiva.

11. La introducció no autoritzada d'espècies.

12. La circulació i estacionament fora dels llocs previstos a l'efecte d'acord amb les normes contingudes en els instruments d'ordenació de l'espai, tret d'autorització expedida per l'òrgan gestor.

13. La realització de construccions, la instal·lació de cartells de propaganda o altres elements similars, abocadors o dipòsits de materials o ferralla que limiten el camp visual, trenquen l'harmonia del paisatge o desfiguren les perspectives en espais naturals o a l'entorn d'aquests, o que vagen en contra del que disposen els instruments d'ordenació ambiental previstos en aquesta llei.

14. L'abocament o abandonament d'objectes, residus o altres deixalles fora dels llocs autoritzats.

15. L'abocament d'aigües residuals domèstiques o industrials que depassen els límits marcats pels organismes competents en la matèria i que impedeixen assolir els criteris de qualitat establerts per la Conselleria de Medi Ambient.

16. La realització d'activitats que representen una recessió o degradació de zones humides i, en particular, els aterraments, drenatges, l'explotació no autoritzada d'aqüífers o modificacions no autoritzades del règim de les aigües.

17. Les activitats que suposen un dany o risc per a la conservació de les coves i els seus valors naturals o culturals.

18. L'incompliment de les condicions imposades en les autoritzacions i concessions administratives a què es refereix la legislació ambiental o la normativa dels instruments d'ordenació de l'espai natural protegit, sense perjudici de la caducitat, revocació o suspensió d'aquests.

19. L'execució d'obres, la implantació d'infraestructures bàsiques, activitats, treballs, sembrats i plantacions, sense la deguda autorització administrativa o sense haver obtingut els informes previstos per la legislació ambiental o les normes dels instruments d'ordenació dels espais naturals.

20. L'incompliment dels requisits, les obligacions o les prohibicions establerts en la legislació de protecció i conservació de la flora, la fauna i els espais naturals, com també les normes particulars aplicables a cadascun.

21. L'acampada, encendre foc o celebrar actes multitudinaris, fora dels llocs expressament autoritzats i, en general, el comportament incívic que comporta un risc per a la conservació dels valors ambientals o en dificulta el gaudi i la utilització als altres.

22. L'atorgament d'autoritzacions i llicències en contra del que preveu aquesta llei o de les normes contingudes en els instruments d'ordenació dels espais naturals.

Article cinquanta-tres. Concurrencia d'infraccions

1. En el supòsit que l'actuació constitueixi una infracció d'altres normes administratives, s'aplicarà la sanció de major quantia.

2. Quan la infracció estiga, a més, tipificada en el Codi Penal, es passarà tant de culpa als tribunals.

Article cinquanta-quatre. Qualificació de les infraccions

1. Les infraccions es qualificaran en lleus, menys greus, greus i molt greus. Reglamentàriament s'introduiran les especificacions o graduacions necessàries atenent la repercussió, la transcendència que tinguen pel que fa a la seguretat de persones i béns, el grau de reversibilitat del dany produït, les circumstàncies del responsable, el grau de malícia d'aquest, la participació i el benefici obtingut.

la regulació específica de la legislació de montes, caça i pesca continental, o les normes contingudes en els instruments de ordenación del espacio natural protegido.

10. El ejercicio de la caza y la pesca en el ámbito de los espacios naturales protegidos sin la preceptiva autorización.

11. Introducción no autorizada de especies.

12. Circulación y estacionamiento fuera de los lugares previstos al efecto de acuerdo con las normas contenidas en los instrumentos de ordenación del espacio, salvo autorización expedida por el órgano gestor.

13. Realización de construcciones, instalación de carteles de propaganda u otros elementos similares, vertederos o depósitos de materiales o chatarra, que limiten el campo visual, rompan la armonía del paisaje o desfiguren las perspectivas en espacios naturales o su entorno o en contra de lo dispuesto en los instrumentos de ordenación ambiental previstos en esta ley.

14. Vertido o abandono de objetos, residuos u otros desperdicios fuera de los lugares autorizados.

15. Vertido de aguas residuales domésticas o industriales que sobrepasen los límites marcados por los organismos competentes en la materia y que impidan alcanzar los criterios de calidad establecidos por la Conselleria de Medio Ambiente.

16. Realización de actividades que supongan una recessión o degradación de zonas húmedas, y en particular los aterramientos, drenajes, explotación no autorizada de acuíferos o modificaciones no autorizadas del régimen de las aguas.

17. Actividades que supongan daño o riesgo para la conservación de las cuevas y sus valores naturales o culturales.

18. Incumplimiento de las condiciones impuestas en las autorizaciones y concesiones administrativas a que se refiere la legislación ambiental o la normativa de los instrumentos de ordenación del espacio natural protegido, sin perjuicio de su caducidad, revocación o suspensión.

19. Ejecución de obras, implantación de infraestructuras básicas, actividades, trabajos, siembras y plantaciones, sin la debida autorización administrativa, o sin la obtención de los informes previstos por la legislación ambiental o las normas de los instrumentos de ordenación de los espacios naturales.

20. Incumplimiento de los requisitos, obligaciones o prohibiciones establecidos en la legislación de protección y conservación de la flora, de la fauna y los espacios naturales, así como en las normas particulares aplicables a cada uno de éstos.

21. Acampada, encender fuego, celebración de actos multitudinarios, fuera de los lugares expresamente autorizados, y, en general, el comportamiento incívico que suponga riesgo para la conservación de los valores ambientales o dificulte su disfrute y utilización para los demás.

22. El otorgamiento de autorizaciones y licencias en contra de lo previsto en esta ley o de las normas contenidas en los instrumentos de ordenación de los espacios naturales.

Artículo cincuenta y tres. Concurrencia de infracciones

1. En el supuesto de que la actuación constituya infracción de otras normas administrativas se aplicará la sanción de mayor cuantía.

2. Cuando la infracción se halle, además, tipificada en el Código Penal, se pasará tanto de culpa a los tribunales.

Artículo cincuenta y cuatro. Calificación de las infracciones

1. Las infracciones se califican en leves, menos graves, graves y muy graves. Reglamentariamente se introducirán las especificaciones o graduaciones necesarias atendiendo a su repercusión, su transcendencia en lo que respecta a la seguridad de las personas y bienes, el grado de reversibilidad del daño producido, las circunstancias del responsable, su grado de malicia, participación y beneficio obtenido.

2. En tot cas, atenent el valor natural i la importància del bé jurídic protegit:

a) Es qualificaran com a molt greus les infraccions compreses en l'apartat 1 de l'article 52 i les compreses en els apartats 7, 8, 9 i 10 quan afecten espècies catalogades en perill d'extinció.

b) Es qualificaran com a greus les infraccions compreses en els apartats 7, 8, 9 i 10 de l'article 52 quan afecten espècies catalogades d'interès especial o vulnerables a l'alteració del seu hàbitat.

c) Es qualificaran com a menys greus la resta d'infraccions sempre que no afecten espècies protegides, catalogades o vulnerables a l'alteració del seu hàbitat.

d) Es qualificaran com a lleus aquelles en què així s'establezca reglamentàriament en funció de la seua naturalesa o escàs relleu dels perjudicis causats.

Article cinquanta-cinc. Reparació del dany causat

1. Les infraccions previstes en aquesta llei comportaran, sempre que siga possible, la reparació del dany causat i la reposició de les coses a l'estat original.

2. En el supòsit que els responsables de les infraccions no reparen el dany causat, la Conselleria de Medi Ambient podrà optar per imposar multes coercitives fins a 500.000 pessetes, reiterades per lapsos de temps suficients per executar l'ordre, o reparar-ho de forma subsidiària a costa del responsable. Les quantitats corresponents a l'execució subsidiària seran exigibles per via executiva.

Quan el dany causat no siga reparable junt a la sanció corresponent, amb audiència prèvia als responsables, s'exigirà a aquests una indemnització fixada per la Conselleria de Medi Ambient segons la importància del dany.

Article cinquanta-sis. Responsables de les infraccions

Es consideren responsables de les infraccions:

1. Els autors materials de les actuacions infractores i, si escau, les empreses o les entitats de qui depenguen.

2. Els tècnics o professionals que contribueixen amb dol o amb culpa a la comissió d'una infracció.

3. Quan es tracte d'actuacions emparades per autoritzacions o llicències manifestament il·legals, es consideraran també responsables els tècnics que n'hagen emès l'informe favorable i els membres de la corporació que hagen votat favorablement en absència d'informe tècnic o en contra d'aquest informe.

4. Quan concórreguen diverses persones en la comissió d'una mateixa infracció, la sanció s'imposarà amb caràcter solidari, llevat que l'actuació de cadascuna pugui ocasionar una infracció separada, en aquest cas s'imposaran sancions independents.

Article cinquanta-set. Prescripció de les infraccions

Les infraccions previstes en aquesta llei prescriuran en els terminis següents:

1. Infraccions molt greus: als quatre anys
2. Infraccions greus: al cap d'un any
3. Infraccions menys greus: als sis mesos
4. Infraccions lleus: als dos mesos.

CAPÍTOL II Sancions

Article cinquanta-vuit. Multes

1. Les infraccions tipificades en l'article 52 d'aquesta llei se sancionaran amb les multes següents:

- a) Infraccions lleus: de 10.000 a 100.000 pessetes

2. En todo caso, atendiendo al valor natural y a la importancia del bien jurídico protegido:

a) Se calificarán de muy graves las infracciones comprendidas en el apartado 1 del artículo 52, así como en los apartados 7, 8, 9 y 10 cuando afecten a especies catalogadas en peligro de extinción.

b) Se calificarán de graves las infracciones comprendidas en los apartados 7, 8, 9 y 10 del artículo 52 cuando afecten a especies catalogadas de interés especial o vulnerables a la alteración de su hábitat.

c) Se calificarán de menos graves las restantes infracciones siempre que no afecten a especies protegidas, catalogadas o vulnerables a la alteración de su hábitat.

d) Se calificarán de leves aquellas en que así se establezca reglamentariamente en función de su naturaleza o escaso relieve de los perjuicios causados.

Artículo cincuenta y cinco. Reparación del daño causado

1. Las infracciones previstas en esta ley llevarán aparejada, en todo caso y siempre que sea posible, la reparación del daño causado y reposición de las cosas a su estado original.

2. En el supuesto de que los responsables de las infracciones no procedan a la reparación del daño causado, la Conselleria de Medio Ambiente podrá optar por imponer multas coercitivas de hasta 500.000 pesetas, reiteradas por lapsos de tiempo suficientes para llevar a cabo lo ordenado, o proceder a la reparación de forma subsidiaria a costa del responsable. Las cantidades correspondientes a la ejecución subsidiaria serán exigibles por vía ejecutiva.

Cuando el daño causado no sea reparable junto a la sanción correspondiente, previa audiencia a los responsables, se exigirá una indemnización a éstos fijada por la Conselleria de Medio Ambiente según la importancia del daño.

Artículo cincuenta y seis. Responsables de las infracciones

Se consideran responsables de las infracciones:

1. Los autores materiales de las actuaciones infractoras y, en su caso, las empresas o entidades de quienes dependan.

2. Los técnicos o profesionales que contribuyan dolosa o culposamente a la comisión de una infracción.

3. Cuando se trate de actuaciones amparadas por autorizaciones o licencias manifestamente ilegales se considerará también responsables a los técnicos que las hayan informado favorablemente y los miembros de la corporación que hayan votado favorablemente en ausencia de informe técnico o en contra del mismo.

4. Cuando concurren diversas personas en la comisión de una misma infracción la sanción se impondrá con carácter solidario, salvo que la actuación de cada una de ellas pueda dar lugar a una infracción separada, en cuyo caso se impondrán sanciones independientes.

Artículo cincuenta y siete. Prescripción de las infracciones

Las infracciones previstas en esta ley prescribirán en los siguientes plazos:

1. Infracciones muy graves: a los cuatro años.
2. Infracciones graves: al cabo de un año
3. Infracciones menos graves: a los seis meses
4. Infracciones leves: a los dos meses.

CAPÍTULO II Sanciones

Artículo cincuenta y ocho. Multas

1. Las infracciones tipificadas en el artículo 52 de esta ley se sancionarán con las siguientes multas:

- a) Infracciones leves: 10.000 a 100.000 pesetas.

- b) Infraccions menys greus: de 100.001 a 1.000.000 de pessetes
- c) Infraccions greus: d'1.000.001 a 10.000.000 de pessetes
- d) Infraccions molt greus: de 10.000.001 a 50.000.000 de pessetes.

2. En qualsevol cas, la multa haurà de ser, com a mínim, equivalent al valor del benefici econòmic aconseguit per l'infractor, independentment de la qualificació de la infracció o que la quantia supere la quantitat màxima prevista per a les infraccions molt greus.

CAPÍTOL III

Procediment aplicador de sancions

Article cinquanta-nou. Garantia del procediment

Per a la imposició de les sancions previstes en aquesta llei, serà requisit imprescindible la tramitació del corresponent expedient sancionador, d'acord amb el procediment establert amb caràcter general a la Comunitat Valenciana en desplegament dels principis continguts en la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de Règim Jurídic de les Administracions Públiques i del Procediment Administratiu Comú.

Article seixanta. Competències per a l'aplicació de sancions

La imposició de les multes previstes en aquesta llei correspon als següents òrgans i autoritats:

1. Director territorial de Medi Ambient: fins a 1.000.000 de pessetes
2. Director general de Conservació del Medi Natural: fins a 10.000.000 de pessetes
3. Conseller de Medi Ambient: fins a 40.000.000 de pessetes
4. govern valencià: per damunt de 40.000.000 de pessetes.

Article seixanta-un. L'acció pública

Serà pública l'acció per a exigir davant els òrgans administratius el compliment del que estableixen aquesta llei i les normes i els plans que la despleguen o executen.

DISPOSICIONS ADDICIONALS

Primera

Els espais naturals declarats abans de l'entrada en vi-gor d'aquesta llei queden reclassificats d'acord amb el que preveu la disposició addicional segona.

Segona

Són espais naturals protegits de la Comunitat Valenciana els que s'enumeren a continuació:

1. Parcs naturals:
  - a) Parc Natural de l'Albufera.
  - b) Parc Natural del Montgó.
  - c) Parc Natural del carrascar de la Font Roja.
  - d) Parc Natural del Fondó.
  - e) Parc Natural del Prat de Cabanes-Torreblanca.
  - f) Parc Natural de les Llacunes de la Mata i Torrevieja.
  - g) Parc Natural de les Salines de Santa Pola.
  - h) Parc Natural del Penyal d'Ifac.
2. Paratges naturals:
  - Paratge Natural del Desert de les Palmes.
3. Reserves naturals:
  - Reserva Natural de les Illes Columbretes.
  - Reserva (marina) Natural de la Illa de Tabarca.
  - Reserva (marina) Natural del cap de Sant Antoni.

- b) Infracciones menos graves: de 100.001 a 1.000.000 de pesetas.
- c) Infracciones graves: de 1.000.001 a 10.000.000 de pesetas.
- d) Infracciones muy graves: de 10.000.001 a 50.000.000 de pesetas.

2. En cualquier caso la multa deberá ser, como mínimo, equivalente al valor del beneficio económico conseguido por el infractor, independientemente de la calificación de la infracción o de que la cuantía pueda superar la cantidad máxima prevista para las infracciones muy graves.

CAPÍTULO III

Procedimiento sancionador

Artículo cincuenta y nueve. Garantía de procedimiento

Para la imposición de las sanciones previstas en esta ley, será requisito imprescindible la tramitación del correspondiente expediente sancionador, con arreglo al procedimiento establecido con carácter general en la Comunidad Valenciana en desarrollo de los principios contenidos en la Ley 30/1992, de 26 de noviembre, de Régimen Jurídico de las Administraciones Públicas y del Procedimiento Administrativo Común.

Artículo sesenta. Competencias sancionadoras

La imposición de las multas previstas en esta ley corresponde a los siguientes órganos y autoridades:

1. Director territorial de Medio Ambiente: hasta 1.000.000 de pesetas.
2. Director general del Medio Natural: hasta 10.000.000 de pesetas.
3. Conseller de Medio Ambiente: hasta 40.000.000 de pesetas.
4. Gobierno Valenciano: por encima de 40.000.000 de pesetas.

Artículo sesenta y uno. Acción pública

Será pública la acción para exigir ante los órganos administrativos el cumplimiento de lo establecido en esta ley y las normas y planes que la desarrollen y ejecuten.

DISPOSICIONES ADICIONALES

Primera

Los espacios naturales declarados con anterioridad a la entrada en vigor de esta ley quedan reclassificados con arreglo a lo previsto en la disposición adicional segunda.

Segunda

Son espacios naturales protegidos de la Comunidad Valenciana los que se enumeran a continuación:

1. Parques naturales:
  - a) Parque Natural de l'Albufera.
  - b) Parque Natural del Montgó.
  - c) Parque Natural del carrascar de la Font Roja.
  - d) Parque Natural del Fondó.
  - e) Parque Natural del Prat de Cabanes-Torreblanca.
  - f) Parque Natural de las Lagunas de la Mata y Torrevieja.
  - g) Parque Natural de les Salines de Santa Pola.
  - h) Parque Natural del Penyal d'Ifac.
2. Parajes naturales:
  - Paraje Natural del Desert de les Palmes.
3. Reservas naturales:
  - Reserva Natural de les Illes Columbretes.
  - Reserva (Marina) Natural de la Isla de Tabarca.
  - Reserva (Marina) Natural del cabo de San Antonio

Tercera

Es declara el Parc Natural de la Marjal de Pego-Oliva, la delimitació del qual figura en l'annex I d'aquesta llei, representada, així mateix, gràficament en l'annex II. El règim jurídic d'aquest parc natural s'establirà mitjançant un decret del Govern valencià.

En el termini d'un any s'elaborarà el pla d'ordenació dels recursos naturals. D'acord amb el que disposa l'article 7.1 de la Llei 4/1989, de 27 de març, de Conservació dels Espais Naturals i de la Flora i Fauna Silvestres, durant aquest període de tramitació no podran fer-s'hi actes que comporten una transformació sensible de la realitat física i biològica de la zona afectada que puguen arribar a fer impossible o a dificultar de forma important la consecució dels objectius d'aquest pla, i en queda suspesa la concentració parcel·laria.

Quarta

1. El Govern valencià aprovarà en el termini d'un any, amb informe previ del Consell Assessor i de participació de Medi Ambient el Catàleg d'Espais Naturals de la Comunitat Valenciana.

2. El Govern valencià aprovarà, en el termini d'un any, els catàlegs de zones humides, coves i camins ramaders d'interès natural.

Cinquena

La Generalitat fomentarà la investigació i els treballs científics que calguen per a l'aplicació correcta d'aquesta llei i afavorirà la coordinació amb la investigació feta a les comunitats autònomes veïnes i als organismes estatals o supraestatals.

DISPOSICIONS TRANSITÒRIES

Primera

Els plans rectors o especials corresponents als espais naturals protegits declarats abans de l'entrada en vigor d'aquesta llei, que, en el moment de publicar-la hagen entrat en vigor o hagen superat el tràmit d'informació pública, s'aplicaran en els seus propis termes i d'acord amb la legislació a l'empara de la qual s'hagen formulat.

En el moment de revisar els plans a què es refereix aquesta disposició, s'adaptaran al contingut d'aquesta llei, d'acord amb el que preveuen les disposicions transitòries segona i tercera.

Segona

L'elaboració i l'aprovació dels plans d'ordenació dels recursos naturals corresponents als parcs naturals i reserves naturals inclosos en la disposició addicional segona que tinguen la condició d'espai natural protegit en el moment de l'entrada en vigor d'aquesta llei, es faran en la revisió dels plans especials o plans rectors a què es refereix la disposició transitòria primera.

Tercera

L'elaboració i l'aprovació dels plans rectors d'ús i gestió dels espais naturals protegits declarats abans de la data d'entrada en vigor d'aquesta llei, es faran en el termini màxim de quatre anys a partir d'aquesta data.

DISPOSICIÓ DEROGATÒRIA

Es deroga expressament la Llei 5/1988, de 24 de juny, reguladora dels Paratges Naturals de la Comunitat Valenciana. Els espais naturals declarats d'acord amb aquesta llei

Tercera

Se declara el Parque Natural del Marjal de Pego-Oliva, cuya delimitación figura en el anexo I de la presente ley, representada, asimismo, gráficamente en el anexo II. El régimen jurídico de dicho parque natural se establecerá por decreto del Gobierno valenciano.

En el plazo de un año se elaborará el plan de ordenación de los recursos naturales. De acuerdo con lo dispuesto en el artículo 7.1 de la Ley 4/1989, de 27 de marzo, de Conservación de los Espacios Naturales y de la Flora y Fauna Silvestres, durante este periodo de tramitación no podrán realizarse actos que supongan una transformación sensible de la realidad física y biológica de la zona afectada que puedan llegar a hacer imposible o dificultar de forma importante la consecución de los objetivos de dicho plan, quedando suspendida la concentración parcelaria.

Cuarta

1. El Gobierno valenciano aprobará en el plazo de un año, previo informe del Consejo Asesor y de Participación de Medio Ambiente el Catálogo de Espacios Naturales de la Comunidad Valenciana.

2. El Gobierno valenciano aprobará, en el plazo de un año, los catálogos de zonas húmedas, cuevas y vías pecuarias de interés natural.

Quinta

La Generalitat fomentará la investigación y los trabajos científicos necesarios para la correcta aplicación de esta ley, favoreciendo la coordinación con la investigación hecha en las comunidades autónomas vecinas y en los organismos estatales o supraestatales.

DISPOSICIONES TRANSITORIAS

Primera

Los planes rectores o especiales correspondientes a espacios naturales protegidos declarados antes de la entrada en vigor de esta Ley, que en el momento de su publicación hayan adquirido vigencia o superado el trámite de información pública, se aplicarán en sus propios términos y de acuerdo con la legislación a cuyo amparo se hayan formulado.

En el momento de proceder a la revisión de los planes a que se refiere esta disposición, se llevará a cabo la adaptación de los mismos al contenido de esta Ley, con arreglo a lo previsto en las disposiciones transitorias segunda y tercera.

Segunda

La elaboración y aprobación de los planes de ordenación de los recursos naturales correspondientes a los parques naturales y reservas naturales incluidos en la disposición adicional segunda, que gocen de la condición de espacio natural protegido en el momento de la entrada en vigor de esta ley, se llevará a cabo con ocasión de la revisión de los planes especiales o planes retores a que se refiere la disposición transitoria primera.

Tercera

La elaboración y aprobación de los planes rectores de uso y gestión de los espacios naturales protegidos declarados con anterioridad a la fecha de entrada en vigor de esta ley se realizará dentro del plazo máximo de cuatro años a partir de dicha fecha.

DISPOSICION DEROGATORIA

Se deroga expresamente la Ley 5/1988, de 24 de junio, reguladora de los Parajes Naturales de la Comunidad Valenciana. Los espacios naturales declarados con arreglo a dicha

seguiran el règim previst en les disposicions addicionals d'aquesta.

Es deroga també la disposició addicional sisena de la Llei 4/1992, de 5 de juny, sobre sòl no urbanitzable.

DISPOSICIONS FINALS

Primera

S'autoritza el Govern valencià per a dictar les disposicions que calguen per al desplegament i l'aplicació d'aquesta llei.

Segona

Es faculta el Govern valencià per a actualitzar la quantia de les multes previstes en aquesta llei d'acord amb la Llei de pressupostos de la Generalitat Valenciana de cada exercici.

Per tant, ordene als ciutadans, tribunals, autoritats i poders públics, als quals pertoque, que observen i facen complir aquesta llei

València, 27 de desembre de 1994

El president de la Generalitat Valenciana
JOAN LERMA I BLASCO

ANNEX I

DELIMITACIÓ DEL PARC NATURAL DE LA MARJAL DE PEGO-OLIVA

Comença en l'encreuament de l'autopista A-7 sobre el riu de Bullent-Vedat. Des d'aquest punt, i continuant en el sentit de les agulles del rellotge, està definida per:

—El marge dret de l'autopista en el sentit cap a Alacant, fins al punt de la intersecció amb el riu dels Racons.

—Des d'aquest punt continua el límit entre el terme d'Oliva i Dénia fins arribar al riu dels Racons, el qual segueix pel marge dret fins al punt en que s'uneixen els termes d'Oliva, Dénia i Pego.

—Deixant el riu, continua envoltant la finca del Rosari, en el límit dels termes de Pego i Dénia, fins a la carretera de Pego al Verger (C-3311).

—Des d'aquest punt i en direcció oest, continua per la mateixa carretera fins a la intersecció amb el tossal de Casabò, on enllaça en línia recta amb el riu dels Racons.

—Pel marge dret del riu dels Racons continua en direcció nord-oest fins a la intersecció amb el barranc de Cotes de Benigànim.

—Continua en línia recta fins al punt d'intersecció de la carretera de Pego a la mar amb la pista que discorre més cap a l'oest de la marjal.

—Arrancant des d'aquest punt de la carretera de Pego a la mar, el límit continua cap al nord en línia recta cap a la colzada més al sud-oest de la sèquia de la Mare de la Marjal Major, i continua pel marge dret d'aquesta fins a la pista que dona accés a la muntanyeta Verda.

—Des d'ací continua per l'esmentada pista i, travessant el camí del Racó, continua en direcció est i enllaça en línia recta amb les cotes més altes del petit circ de relleus que envolten el naixement del Bracet (tossalet de Bullentor).

—D'ací puja en direcció est pel marge esquerre englobant la zona de policia (franja de 100 m) fins a la confluència amb el Bullent.

—Continua pel marge dret del Bullent, incloent-hi la zona de policia, en direcció nord; fins al naixement a l'altra banda de la carretera C-3318.

—Des d'ací travessa novament la carretera en la confluència amb el límit dels termes d'Oliva i Pego i connecta amb la cota 66 situada a l'est, englobant tots els braços del Bullent i la zona de policia.

—Des d'aquesta direcció nord fins a connectar amb la cota 75 i d'aquesta en direcció nord-oest fins a la cota 53.

ley seguirán el régimen previsto en las disposiciones adicionales de la presente.

Queda, asimismo, derogada la disposición adicional sexta de la Ley 4/1992, de 5 de junio, sobre Suelo No Urbanizable.

DISPOSICIONES FINALES

Primera

Se autoriza al Gobierno valenciano para dictar cuantas disposiciones resulten necesarias para el desarrollo y aplicación de la presente ley.

Segunda

Se faculta al Gobierno valenciano para actualizar la cuantía de las multas previstas en esta Ley, de acuerdo con la Ley de Presupuestos de la Generalitat Valenciana de cada ejercicio.

Por tanto ordeno a todos los ciudadanos, tribunales, autoridades y poderes públicos a los que corresponda, que observen y hagan cumplir esta ley.

Valencia, 27 de diciembre de 1994

El presidente de la Generalitat Valenciana
JOAN LERMA I BLASCO

ANEXO I

DELIMITACIÓN DEL PARQUE NATURAL DEL MARJAL DE PEGO-OLIVA

Empieza en el cruce de la autopista A-7 sobre el río Bullent-Vedat. Desde este punto, y siguiendo el sentido de las aguas del reloj, queda definida por:

—Margen derecho de la autopista en el sentido hacia Alicante, hasta el punto de intersección con el río dels Racons.

—Desde este punto sigue el linde entre el término de Oliva y Dénia hasta llegar al río dels Racons, el cual sigue, por su margen derecha, hasta el punto donde se unen los términos de Oliva, Dénia y Pego.

—Dejando el río, continúa bordeando la finca del Rosari, en el linde de los términos de Pego y Dénia, hasta la carretera de Pego a El Verger (C-3311).

—Desde este punto y en dirección oeste sigue por la misma carretera hasta su intersección con el tossal de Casabò, donde enlaza en línea recta con el río dels Racons.

—Por la margen derecha del río dels Racons sigue en dirección noroeste hasta su intersección con el Barranco de Cotes de Benigànim.

—Sigue en línea recta hasta el punto de intersección de la carretera de Pego al mar con la pista que discurre más hacia el oeste del marjal.

—Arrancando desde ese punto de la carretera de Pego a la mar, el linde sigue hacia el norte en línea recta hasta el recodo más sudoeste de la acequia Mare de la Marjal Major, y continua por la margen derecha de ésta hasta la pista que da acceso a la Muntanyeta Verda.

—Desde aquí continúa por la susodicha pista y, atravesando el camino del Racó, sigue en dirección este y va a enlazar en línea recta con las cotas más altas del pequeño circo de relieves que engloban el nacimiento del Bracet (Tossalet de Bullentor).

—Desde aquí asciende en dirección este por su margen izquierda englobando la zona de policia (franja de 100 m) hasta su confluencia con el Bullent.

—Continúa por la margen derecha del Bullent, incluyendo la zona de policia, en dirección norte, hasta el nacimiento al otro lado de la carretera C-3318.

—Desde aquí atraviesa de nuevo la carretera, en su confluencia con el límite de los términos de Oliva y Pego, y va a conectar con la cota 66 situada al este y englobando todos los brazos del Bullent y su zona de policia.

—Desde esta dirección norte hasta conectar con la cota 75 y desde esta en dirección noreste hasta la cota 53.

- Des d'ací, en direcció est fins a connectar amb la cota 27 i d'ací, en direcció nord-est fins arribar a la cota 45.
- Continua en direcció est per la línia de màxima pendent fins a la cota 61 i des d'aquesta, en direcció sud-est, fins a la cota 88.
- Des d'aquesta, en direcció nord, segueix la línia de màxima pendent fins arribar al marge esquerre del riu Vedat.
- Continua per aquest marge aigües avall englobant la zona de policia, fins arribar a la intersecció d'aquest amb l'autopista A-7, punt d'origen de la delimitació.

- Desde aquí, en dirección este a conectar la cota 27 y desde ella, en dirección noreste, hasta alcanzar la cota 45.
- Sigue en dirección este por línea de máxima pendiente hasta la cota 61 y desde ella, en dirección sureste, hasta la cota 88.
- Desde ésta, en dirección norte, sigue la línea de máxima pendiente hasta alcanzar el margen izquierdo del río Vedat.
- Continúa por esta margen aguas abajo englobando la zona de policia, hasta alcanzar su intersección con la autopista A-7, punto de origen de la delimitación.

